

SPORDA ŞİDDETE NEDEN OLABİLECEK AÇIKLAMALARDA BULUNMA KABAHATİ ÜZERİNE BİR İNCELEME (6222 S. K. m. 22)

*A Review on Misdemeanour of Making Statements Likely to Cause Violence
in Sports (Law No. 6222 Art. 22)*

Arş. Gör. Batuhan AKTAŞ¹

ÖZET

Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde açıklamalarda bulunma kabahati, 2011 tarihinde yürürlüğe giren 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 22. maddesinde düzenlenmiştir. İlgili maddenin ilk fıkrasında sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların basın yoluyla işlenmesi halinde fail hakkında beşbin Türk lirasından ellibin Türk lirasına kadar idari para cezasına hükmedileceği öngörülmüştür. Bunun yanı sıra maddenin lafzında söz konusu açıklamaların basın ve yayın yoluyla yapılması gerektiği ifade edilmiş, böylece toplumun hemen her kesimini ilgilendiren spor olaylarında şiddet içeren açıklamaların kitlelere olan etkisi önlenmeye çalışılmıştır. 22. maddenin ikinci fıkrasında kabahati işleyen kişilerin sıfatlarına göre ağırlaştırıcı bir nedene yer verilmiş, üçüncü fıkrasında ise söz konusu kabahati işleyen kişiler hakkında yine 6222 sayılı kanunda düzenlenen “seyirden yasaklama” tedbirinin ne şekilde uygulanacağı belirtilmiştir. İlgili maddenin son fıkrasında, kabahate konu açıklamaları yayınlayan basın ve yayın organlarının da haber verme ve eleştiri sınırlarını aşmaları durumunda haklarında uygulanacak idari yaptırım hüküm altına alınmıştır.

Çalışmada şiddeti teşvik edecek açıklamalarda bulunma kabahati, kabahatler genel teorisine uygun olarak incelenecek ve ilgili maddenin son fıkrasında düzenlenen basın ve yayın organlarının şiddete neden olabilecek açıklamaları yayımlanması kabahatinin de tartışmalı noktaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: 6222 Sayılı Kanun, Sporda Şiddet, Şiddet Neden Olan Açıklama, Sporda Tahrik, Saha Dışı Açıklamalar...

ABSTRACT

Misdemeanour of making statement in a manner that promote violence in sports, has been regulated under article 22 of the Law with the number 6222 on Prevention of Violence and Disorder in Sports. It is anticipated in the first paragraph of the respective article that, in the event that the statement that may cause violence in sports is made through press, administrative fine with the amount between five thousand Tur-

¹ İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi batuhan.aktas@kemerburgaz.edu.tr

kish Lira to fifty thousand Turkish Lira shall be adjudged with regards to the offender. Moreover, it is expressed in the wording of such article that, such statements must be made through press, so that the effect of statements containing violence on masses are tried to be prevented in relation to the sports events involving nearly all segments of the society. In the second paragraph of Article 22, a matter in aggravation depending on the titles of the persons committing the misdemeanour is contained and it is indicated in the third paragraph that the measure of “ban from watching” as regulated under the law with the number 6222 shall be applied against those committing the same crime. In the last paragraph of the respective article, the administrative sanction to be adjudged against the media organs publishing the statements subject to misdemeanour if they exceed the limits of information and criticism.

In the study, the misdemeanour of making statements promoting violence, shall be examined according to the general theory of misdemeanours and focus on the controversial points in the misdemeanour of publication of statements that may cause violence by media and press organs, as regulated under the last paragraph of respective article.

Keywords: Law with the Number 6222, Violence in Sports, Statement Causing Violence, Provocation in Sports, Out of Pitch Statements.

♦ ♦ ♦ ♦

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin her evresinde bireylerin bedensel ve ruhsal açıdan gelişmek için tercih ettiği etkinliklerin başında spor gelmektedir. Günümüzde de bu husus değişmemiş, hatta teknolojik gelişmeler ve ülkelerdeki zenginliklerin artması sayesinde insanlar artan boş vakitlerinde sportif aktivitelere yönelmiş; bunun sonucunda spor profesyonel bir hal almıştır ².

Bunun yanı sıra, spor yalnızca kişilerin gelişmesine katkıda bulunmamakta ayrıca sosyal bir olgu olarak da ele alınmakta, bu sebeple bedensel bir aktivitenin ötesinde toplumsal bir yanı olduğu da kabul edilmektedir³. Toplumun neredeyse tamamını ilgilendiren böylesi önemli bir konuda Devletin üzerine düşen bir takım ödevlerinin bulunduğundan bahsedilebilir. Nitekim Anayasanın “Sporun Geliştirilmesi” başlığı taşıyan 59. maddesi; “*Devlet, her yaştaki*

² Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu (1/990) - Genel Gereğe, TBMM, Dönem:23, Yasama Yılı:5, S. Sayısı: 646, s.1, <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss646.pdf> (Erişim Tarihi: 23.04.2105).

³ Toplumun ilgilendiren hemen her alanda ortaya çıkan hukuk gerekliliği ve hassasiyeti spor açısından da kendini göstermiş ve spor hukuku kavramı zamanla büyük gelişme kaydetmiştir. Bu konuda Türkiye’de spor hukukunun gelişimi için bkz. **ERKİNER, Kısmet**, “*Türkiye’de Spor Hukukunun Oluşumu*”, İstanbul Barosu Dergisi-Spor Hukuku Özel Sayısı, Mayıs, 2007, s. 17 vd. <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf> (Erişim Tarihi: 23.04.2105).

Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder” ifadesiyle bu hususu vurgulamıştır. Bu anayasal hüküm uyarınca Devlet, sporu geliştirmek adına bir takım pozitif yükümlülükleri yerine getirmeyi üstlenmiştir⁴.

Sporun korunması yalnızca o sporu ile uğraşana kişiler açısından değil ayrıca o spor dalını takip edip müsabakaları izleyen kişiler açısından da önemlidir⁵. Bilindiği üzere spor müsabakaları onunla ilgilenen seyirciler için aynı zamanda bir gösteri niteliği taşımakta ve popüler spor dallarının birçoğunun maddi kaynağı yine bu sporla ilgilenen kişiler tarafından sağlanmaktadır. Özellikle günümüzde bir endüstri haline gelen kimi spor dallarının ekonomik ve toplumsal anlamda ciddi boyutlara ulaşmasının altında yatan neden toplumun büyük bir kesiminin o spor dalına ilgi duyması ve desteklemesidir⁶. Söz gelimi, futbol bir spor dalı olmasının ötesinde büyük paraların harcandığı bir endüstriye dönüşmüş ve takımlarına tutkuyla bağlı bir taraftar kitlesi yaratmıştır⁷. Bu yoğun ilgi ise zamanla fanatizm ve holiganizm gibi bir takım problemlere sebebiyet vermiş⁸ ve 6222 sayılı Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun genel gerekçesinde belirtildiği üzere bu problemlerin “*basit bir asayiş olayının ötesinde olağanüstü nitelikte olduğu*” ifade edilmiştir^{9 10}.

⁴ Bu hususta devlet ile sportif faaliyet arasındaki ilişki daha doğru bir ifadeyle sportif normların dayanağının ne olduğu konusunda iki görüş ortaya atılmıştır. Spor düzenlemelerinin kaynağının devletin kendisi olduğu yönündeki tekçi (monist) görüşe karşılık, ikicilik yanlısı (dualist) olan görüş ise sportif düzenlemelerin devletten tamamen bağımsız gerçek bir hukuk düzeni olduğunu savunmuştur. Mukayeseli hukukta devletin sportif faaliyetlere yönelik düzenlemeleri için bkz. ÖZTEK, Selçuk, “Devlet ve Sportif Faaliyet”, Av. Kısmet ERKİNER’e Armağanı Spor Hukuku Yazıları, İstanbul Barosu Yayınları, Ekim, 2014, s. 19 vd.

⁵ Bu konuda Zafer, sporu seyretme faaliyetini özel hayat kapsamında değerlendirmiş ve AY m. 20 ve İHAS m. 8 uyarınca koruma altına alınabileceğini belirtmiştir. ZAFER, Hamide, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama”, TAAD, Yıl:5, Sayı:19, 2014, s. 25.

⁶ GÜLŞEN, Recep, Spor Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Ankara, 2013, s. 12.

⁷ Sporla ilgilenen taraftarların; estetik amaçlı seyirci, spor merkezli seyirci ve holigan şeklindeki tasnifi için bkz. SCHILD, Wolfgang, (Çeviri: Hakan HAKERİ), “Antrenörün, Sporcunun ve Seyircinin Cezai Sorumluluğu”, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuk Serisi-Spor ve Ceza Hukuku (Editörler: Kayıhan İÇEL, Yener ÜNVER), Ankara, 2004, s. 48 vd.

⁸ Holiganizm tanımı ve çözüm önerileri için bkz. KIRAC, Erkan, “Futbolda Şiddet ve Çıkış Yolları Üzerine Bir Deneme”, Spor Hukuku Enstitüsü, <http://www.sporhukuku.org/makaleler/103-futbolda-iddet-ve-ck-yollar-uezerine-bir-deneme-averkan-krac.html> (Erişim Tarihi: 26.10.2015).

⁹ Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu (1/990) - Genel Gerekçe, s.1.

¹⁰ Sporda Şiddetin Nedenleri hakkında bir görüş için bkz. KÖSE, Alpay, “Sporda Şiddetin Nedenleri Ve Çözüm Önerileri”, Spor Hukuku Enstitüsü, http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale_sporda_siddet2.pdf (Erişim Tarihi: 24.10.2015).

Ayrıca Türkiye, Avrupa Konseyine üye ülkelerin 1986 tarihinde imzaladıkları “*Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi*”ni (Strasbourg Sözleşmesi) 18.01.1990 tarihli 3608 sayılı kanunla onaylamış ve iç hukukuna dâhil etmiştir¹¹. Türkiye sözleşmenin 1. maddesinde düzenlenen özellikle futbol müsabakalarında seyircilerin neden olduğu şiddet ve taşkınlıkları önleme ve kontrol altına alma amacıyla, konvansiyonun hükümlerini uygulamaya koymak için gerekli önlemleri almayı taahhüt etmiş ve yine 3. maddesinin c bendinde öngörülen şiddet ve taşkınlık gösterdiği tespit edilen seyircilere gerekli cezaların veya idari tedbirlerin uygulanmasını sağlayacak yasal düzenlemeleri yürürlüğe koyma yükümlülüğü altına girmiştir¹².

Hem sporda yaşanan şiddet olaylarının artması ve medyanın da etkisiyle toplumsal bir hal alması hem de bahsi geçen Sözleşme ve Anayasa hükümleri uyarınca 28.04.2004 tarihinde 5149 sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” kabul edilmiş ve aynı tarihte yürürlüğe girmiştir¹³. Ancak kanunun sporda yer alan şiddet faaliyetlerinin yaptırımları konusunda caydırıcılıktan uzak idari yaptırımlar öngörmesi (5149 s. K m. 18), bunun yanı sıra sporun en büyük problemlerinin başında gelen şike ve teşvik primine ilişkin cezaları düzenlememesi nedeniyle eleştirilmiş ve aynı gerekçelerle 6222 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle 2011 tarihinde mülga olmuştur¹⁴. (6222. s. K. m. 25)

6222 sayılı “*Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun*”,

¹¹ Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi hakkında detaylı bilgi için bkz. **MEMİŞ, Pınar**, Spor Faaliyetlerden Doğan Ceza Sorumluluğu (Doktora Tezi), İstanbul, 2010. s, 186.

¹² 1985 tarihli Strasbourg Sözleşmesinin diğer hükümleri ve Sözleşmeyi kabul eden devletler için bkz. https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/denetim/spor/belgeler/Seyircilerin_Spor_Karsilasmalarindaki_cok_taraflı_Avrupa_Konvansiyonu.pdf (Erişim Tarihi: 23.04.2015).

¹³ Kanunun başlığı konusunda **Yurtcan**, düzensizliğin önlenmesi ifadesinin düzensizliğinin bulunduğu önceden kabulü niteliğinde bulunduğu için eleştirmiştir. **YURTCAN, Erdener**, Sporda Şiddetin Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, İstanbul, 2006, s. 11.

¹⁴ Bu husus 6222 sayılı Kanunun gerekçesinde şu şekilde ifade edilmiştir: “*Bu amaçla yürürlüğe konulmasına karşın 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, kabul edildiği 2004 yılından bu yana spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliği önlemede yetersiz kalmış ve uygulamada ortaya çıkan problemler, üzerinden geçen altı yıllık süre içerisinde giderilemediği gibi zaman içerisinde eksiklikler de görülmüştür.*”; “*5149 sayılı Kanunda düzenlenen yasak fiillere yaptırım olarak idari para cezası öngörülmesi ve bu cezaların spor güvenlik kurulları tarafından verilmesi nedeniyle, uygulamada Kanun gerek genel, gerekse de özel önleme fonksiyonunu yerine getirememiştir.*” Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu (1/990) - Genel Gerekçe, s. 3.

14.03.2011 tarihinde resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir¹⁵. Kanunun amacı, spor müsabakaları öncesinde, sonrasında veya esnasında meydana gelebilecek şiddet ve düzensizliğin önlenmesi olarak ifade edilmiştir¹⁶.
¹⁷. Bu amacın yerine getirilebilmesi adına söz konusu kanunda çeşitli suçlar ve kabahatler ile bunlara uygulanacak yaptırımlara yer verilmiştir. Söz gelimi, spor müsabakalarının sonucunu etkilemek amacıyla şike yapılması veya teşvik primi verilmesi 11. maddede, spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzenin bozulması 13. maddede, hakaret içeren tezahüratlar ile usulsüz seyirci girişleri 14. ve 15. maddede, yasak alanlara girilmesi ve spor alanlarında taşkınlık yapılması ile tesislere zarar verilmesi ise Kanunun 17. ve 18. maddelerinde suç olarak düzenlenmiştir¹⁸.

Bunların yanı sıra; kanunkoyucu, sporda şiddetin önüne geçilebilmesi ve düzenin sağlanabilmesi adına suçlar kadar ağır haksızlık barındırmayan kabahat nev'inden fiiller hakkında da idari yaptırımlar öngörmüştür. Çalışmanın konusunu oluşturan “Şiddete Neden Olabilecek Açıklamalarda Bulunma” kabahati de bu kapsamda kanunun 22. maddesinde düzenlenmiştir. Keza, ilgili kanunun 5. maddesinde de belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda verilecek idari para cezaları 21. maddede hüküm altına alınmıştır¹⁹.

¹⁵ 14 Nisan 2011 tarihli 27905 s. Resmi Gazete.

¹⁶ Kanunun amacı mülga 5149 sayılı Kanunun ilk maddesinde kazuistik olarak şu şekilde düzenlenmişti: *“Bu Kanunun amacı; spor müsabakalarının yapıldığı alanlar ile bunların eklenti ve çevresinde müsabaka öncesinde, müsabaka esnasında veya sonrasında şiddetli rekabet ve bunun doğurduğu fanatizm sonucu patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kesici veya delici maddelerin kullanılmasının, şiddet ve düzensizliğin, kişilik haklarına, ailevi veya manevi değerlere yönelik hakaret, sövme ve aşağılayıcı slogan ve davranışların yer aldığı sporun ruhuna, ilke ve kurallarına uymayan kötü tezahüratın önlenmesi suretiyle huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığı ve kamu düzeninin sağlanmasına yönelik olarak alınacak önlemler ve uygulanacak yaptırımlarla ilgili usul ve esasları düzenlemektir.”* 6222 sayılı Kanun ise kanunun amacı olarak daha genel bir ifadeye vermiş ve taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde bulundukları yerler ile müsabakanın bulunduğu yere gidiş ve geliş güzergâhlarını da kapsamına almıştır.

¹⁷ Ayrıca Kanunun ismi her ne kadar Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi dahi olsa genel itibariyle getirilen hükümlerin arka planında futbolda yaşanan şiddetin önüne geçilme amacı olduğu anlaşılmaktadır. **Zafer**, s. 27. Bu husus doğru olmakla beraber günümüzde toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren ve en fazla şiddet yaşanan spor dalı olduğu için kanunun arka planında yatan amacın makul olduğundan söz edilebilir.

¹⁸ Konu hakkındaki detaylı bilgi için bkz. ÖZEN, Mustafa, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, Ankara, 2013, s. 6 vd.

¹⁹ Bu kapsamda 6222 sayılı Kanunda; müsabakada özel güvenlik görevlisi bulundurma; spor alanlarında elektronik kart sistemi ve güvenlik amacıyla gerekli donanımları kurma ve bekleme-kontrol odası oluşturma yükümlülüklerine aykırı davranılması; ayrıca spor alanlarına biletsiz veya kapasitesinin üzerinde seyirci alınması durumunda 21. maddede öngörülen

Çalışmada, 6222 sayılı Kanunun 22. maddesinde düzenlenen “Şiddete Neden Olabilecek Açıklamalarda Bulunma” fiili, kabahat genel teorisine uygun olarak incelenecek; ancak ilgili maddenin 3. fıkrasında öngörülen seyirden yasaklama tedbiri çalışmanın kapsamı dışında kaldığından değerlendirilmeyecektir²⁰.

I. ŞİDDETİ TEŞVİK EDECEK AÇIKLAMALARDA BULUNMA KABAHAHATI

A. Genel Olarak

Şiddeti teşvik edecek açıklamalarda bulunma kabahatı, 6222 sayılı Kanunun 22. maddesinde dört fıkra halinde düzenlenmiştir. Söz konusu madenin ilk fıkrasında kabahat; “*Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişilere, fiilleri suç oluşturmadağı takdirde, beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir*” şeklinde ifade edilmiştir²¹. Bu kapsamda, şiddete neden olabilecek açıklamaların basın ve yayın yolu ile yapılması durumunda ilgili açıklamalar suç teşkil etmese bile yaratacağı tehlikeden ötürü kanunkoyucu tarafından yaptırım altına alınmıştır.

Şiddete neden olabilecek açıklamaların ayrıca suç teşkil etmemesi gerektiği maddede bir önkoşul olarak düzenlenmiştir, böyle bir husus esasen kabahatlerle suçların içtima halini düzenleyen 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15. maddesinin son fıkrasında açıkça düzenlendiğinden burada ayrıca belirtilmesinin bir lüzumu bulunmamaktadır²². Bunun yanı sıra, fıkrada yer alan basın ve yayın yolu ibaresi ise Türk Ceza Kanunun 6. maddesinin g bendinde yer alan basın ve yayın yolu tanımına paralel olarak her türlü yazılı, görsel, işit-

idari para cezalarına Cumhuriyet Savcısı tarafından hükmedilecektir. **KOCA, Mahmut**, “6222 Sayılı Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Kolokyum Kitabı) Editörler: Cumhur Şahin, İzzet Özgenç, İlhan Üzülmaz, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku ve Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), Ankara, 2012, s. 79.

²⁰ Seyirden yasaklama tedbiri için bkz. **ZAFER, Hamide**, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama”, TAAD, Yıl:5, Sayı:19, 2014, s. 23-52; **ÖZTÜRK, Bahri**, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden Yasaklama”, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Kolokyum Kitabı) Editörler: Cumhur Şahin, İzzet Özgenç, İlhan Üzülmaz, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku ve Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), Ankara, 2012, s 33 -4; **YAŞAR, Yusuf**, “6222 s. Kanun’un 18’inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri”, MÜHF – HAD, C. 19, S: 1, 2013, s. 4-36.

²¹ İlgili kabahatin unsurları öğretide; sporda şiddeti teşvik eden bir açıklama olması, açıklamanın aleni yapılması, fiillerin başka bir suç oluşturmaması şeklinde belirtilmiştir. **ÖZTÜRK, Yavuz**, Uzlaşmalı Müsabaka, Şike ve Teşvik Primi, Ankara, 2012, s. 84.

²² 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 15/f. 3; “Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.”

sel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yapılan yayınlar olarak tanımlanabilir. Günümüzde toplumun hemen her kesimi tarafından kullanılan sosyal medya platformlarının da bu kapsamda kalacağına tereddüt yoktur²³.

Maddenin ikinci fıkrasında ise; ilk fıkrada yer alan kabahatlerin spor kulübü veya federasyon yöneticileri tarafından işlenmesi durumunda verilecek cezanın beş katına kadar artırılacağı düzenlenmiştir. Federasyonlar, 6222 sayılı Kanunun 3. maddesinin a bendinde; *“Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren federasyonları, bağımsız spor federasyonlarını ve Türkiye Futbol Federasyonunu”* olarak tanımlanmıştır²⁴. Federasyon yöneticileri ise söz konusu tanımda yer alan federasyonların yönetici kadrolarında yer alan kişileri ifade etmektedir²⁵. Bununla birlikte, söz konusu federasyonların sürekli kurullarında yer alan ancak yönetici olmayan diğer görevliler bu kapsamda ele alınmamalıdır. Keza, spor kulübü de aynı maddenin h bendinde; *“belirli kurallara göre kurulan, amatör veya profesyonel spor dallarında faaliyetinde bulunan kuruluş”* şeklinde ifade edilmiştir. Federasyon yetkililerinde olduğu gibi spor kulübü yöneticileri ifadesinden de spor kulüplerinin yönetim kadrolarında yer alan kişiler anlaşılmalıdır^{26 27}.

Maddenin üçüncü fıkrasında, ilk fıkrada belirtilen kabahati işleyen kişiler açısından Kanunun 18. maddesinde düzenlenen seyirden yasaklama tedbirinin uygulanış usul ve şartları öngörülmüştür. Bu kapsamda seyirden yasaklama tedbiri, söz konusu kanunda yer alan suçların soruşturma ve kovuşturma

²³ Koca, s. 82, dp. 35. Aynı yönde bkz. **KARANFİL, Celalettin**, “6222 Sayılı Kanundan Kaynaklanan Suçların Soruşturulması Usulü İle Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması Ve Müsabaka Düzeninin Bozulması, Spor Alanlarına Usulsüz Seyirci Girmesi Suçları” Av. Kısmet ERKİNER’e Armağanı Spor Hukuku Yazıları, İstanbul Barosu Yayınları, Ekim, 2014, s. 86.

²⁴ Türkiye Futbol Federasyonunun yapısı hakkında detaylı bilgi için bkz. **Gülşen**, s. 36. ; Ayrıca bkz. **Memiş** s. 57.

²⁵ ÜÇİŞİK, Fehim, Spor Hukuku, Ötügen Yayınları, İstanbul, 2011, s. 37 vd.

²⁶ Yasanın spor kulüplerini tanımlamasına rağmen “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği’nin 4. maddesinde spor kulüpleri; *“Spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurularak Genel Müdürlüğe kayıt ve tescilini yaptıran dernekleri”* şeklinde tanımlanmıştır. İlgili yönetmelik uyarınca spor kulüplerinin bir dernek olarak kurulması gerekmektedir. *Donay*’a göre büyük miktarda paraların döndüğü futbol kulüplerinin dernek olmaktan çıkarılması ve ticari bir nitelik kazandırılması gerekmektedir. **DONAY, Süheyl**, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, 2. Ve Güncellenmiş Baskı, İstanbul, 2012, s. 82.

²⁷ Spor Kulüplerinin yöneticileri ifadesinden beşten az olmamak kaydıyla kulübün genel kurulu tarafından seçilen yönetim kurulu üyelerinin anlaşılması gerekmektedir. Üçişik, s. 73. Kanaatimizce, kulüp genel kurulunda yer alan üyelerin söz konusu kabahati işlemeleri halinde ağırlaştırıcı hal ortaya çıkmayacaktır. Bunun nedeni, genel kurulda yer alan üyelerin kulübün yönetilmesi için yönetim kurulunu belirlemesi ile birlikte artık kulüp yöneticisi sıfatı yönetim kurulunun üyelerine ait olmaktadır.

aşamasında özel bir koruma tedbiri veya mahkûmiyet kararına ek bir güvenlik tedbiri olarak ifade edilebilir²⁸. Kanunkoyucu bu ihtimallerin dışında seyirden yasaklama tedbirini şiddeti teşvik edecek açıklamalarda bulunma kabahati için özel olarak düzenlemiş ve üç ay süreyle uygulanacağını belirtmiştir. Bununla beraber, 18. maddenin 8. fıkrasında yer alan, tedbir uygulanan kişinin maç saatinden önce kolluk merkezine başvuruda bulunma şartı ise ilgili kabahat açısından uygulanmayacaktır²⁹ (m. 22/3).

Maddenin son fıkrasında; *“Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin, haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılarak yayımlanması halinde, ilgili basın ve yayın organının işleticisi olan gerçek veya tüzel kişiye, yüzbin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin tekrar tekrar yayımlanması halinde, haber verme hakkının sınırları aşılmış kabul edilir”* ibaresi ile basın hürriyeti ve eleştiri hakkının sınırlarını aşarak söz konusu açıklamaları yayınlayan basın ve yayın organları hakkında hükmedilecek idari yaptırım hüküm altına alınmıştır. Bu fıkra ile ilişkin değerlendirmeler ikinci kısımda yapılacaktır.

B. Korunan Hukuki Değer

Kanunkoyucunun bir hareketin yapılmasını veya yapılmamasını suç ya da kabahat olarak düzenleyip yaptırım altına alabilmesi için o hareketin neticesinde bir hukuki değer zarar görmesi veya bir tehlikeye uğraması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, kanunkoyucuyu bazı fiilleri suç veya kabahat olarak düzenleme sebebi bir takım hukuki değerleri muhafaza çabasıdır³⁰.

Kanunkoyucu, toplumun hemen her kesiminin yoğun ilgisinin bulunduğu spor müsabakalarında şiddete neden olabilecek türde açıklamalarda bulunarak bir veya birden çok kişinin şiddete yönelme ihtimalini önlemeye çalışmış diğer yandan dürüst ve güvenilir bir müsabaka ortamının yaratılmasını amaçlamıştır. Diğer bir deyişle, kanunkoyucu oluşturmaya çalıştığı güvenli ortamın

²⁸ Seyirden yasaklama tedbirinin hem önleme yasaklaması hem özgün bir koruma tedbiri hem de mahkûmiyete binaen uygulanabilecek bir güvenlik tedbiri olarak başvurulabileceğine ilişkin bkz. **Zafer**, s. 33, Öztürk, 36 vd.

²⁹ 6222 sayılı Kanunun 18. maddesinin 8. fıkrasında; *“Bu madde hükümlerine göre spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişi, yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlüdür”* ibaresi aynı Kanunun 22. maddesinin 3. fıkrası uyarınca çalışma konusu kabahat açısından uygulanmayacaktır.

³⁰ **ARTUK, E. Mehmet/ GÖKCEN, Ahmet/ YENİDÜNYA, A. Caner**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 9. Baskı, Ankara, 2015, s. 286.

bozulacağı endişesi ile söz konusu kabahatin yaptırım altına alındığı söylenebilir.

C. Kabahatin Maddi Unsuru

1. Fail

Fail, kanunkoyucunun suç veya kabahat olarak düzenlediği tipe uyum hareketi gerçekleştiren gerçek kişi olarak tanımlanabilir. Kural olarak suçların veya kabahatlerin faili herkes olabilir³¹. Bununla beraber, bazı kabahatlerin faili kanunkoyucu tarafından özel olarak belirlenmiştir. Böyle kabahatler, doktrinde özgü kabahatler veya özel failli kabahatler olarak adlandırılmaktadır³².

6222 sayılı Kanun kabul edilmeden önce ilgili kabahat, hükümet tasarısında, *“Spor müsabakalarının güvenlik veya düzenini bozabilecek ya da spor müsabakalarının taraflarını, müsabakalardaki görevlileri, spor kulübü veya federasyon yöneticilerini rencide edecek ya da bu kişilere husumet duyulmasına neden olabilecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişilere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir”* şeklinde düzenlenmişti ve maddenin gerekçesinde açıkça özgü bir kabahat olmadığı belirtilmişti^{33 34}.

Adalet komisyonunda kabul edilen ve yasalaşan metinde yer alan “kişi” ibaresi nedeniyle çalışmanın konusu olan kabahat açısından kanunkoyucu fail konusunda açıkça bir belirleme yapmadığından ilgili kabahat herkes tarafından işlenebilecektir³⁵. Buna karşılık, şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati ancak basın ve yayın yoluyla işlenebileceğinden, spor müsabakaları

³¹ Suçların veya kabahatlerin faileri ilgili normlarda genellikle “her kim”, “kimse”, “bir kimse” veya “kişi” olarak gösterilir ve bu gibi hallerde ilgili suç veya kabahat herhangi biri tarafından işlenebilir. Bu şekilde düzenlenen suçlara herkes tarafından herkes tarafından işlenebilen suçlar denilmektedir. **Artuk/ Gökçen/ Yenidünya**, s. 273.

³² Söz gelimi, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanununun 27, 44 ve 46. maddelerinde düzenlenen kabahatler yalnızca tabipler tarafından işlenebilecektir. **AKBULUT, Berrin**, Türk Ceza Kanunu ile Kabahatler Kanunu Genel Hükümlerinin Yaptırım Hükümleri Dışında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Ankara, 2014, s. 334. Ayrıca özgü kabahatlere ilişkin diğer örnekler için bkz. **KANGAL, Zeynel**, Kabahatler Hukuku, 1. Bası, İstanbul, 2011, s. 107 vd.

³³ Buna rağmen ilgili hükümet tasarısının gerekçesinde her ne kadar açıkça özgü bir kabahat olarak düzenlenmediği belirtilse bile, özellikle basın ve yayın kuruluşlarında program yapan sunucu, yorumcu ve muhabirler ile spor kulübü başkanları ve yöneticilerinin bu kabahati işleyebilecekleri belirtilmişti. Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu (1/990) - Genel Gerekçe, s. 9.

³⁴ Adalet komisyonunca kabul edilen güncel metnin daha isabetli olduğu konusunda bkz. **Donay**, 132.

³⁵ **Gülşen**, s. 91.

öncesi-sonrasında açıklamalarda bulunan spor kulüpleri başkan ve yöneticileri ile spor yorumcuları ve muhabirleri ekseriyetle ilgili kabahatin faili olmaktadır.

2. Mağdur

Kabahatler suçlara nazaran daha az haksızlık içeren ve genellikle bir düzene sağlamak için kanunkoyucunun yaptırım öngördüğü fiillerdir³⁶. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu bu hususta kanunun amacının toplum düzeninin, genel ahlakın, genel sağlığın, çevrenin ve ekonomik düzenin korunması olduğunu vurgulamıştır. Nitekim kabahatlerin yaptırım altına alınmasının nedeninin, belirli kişilerin mağduriyetlerini önlemekten ziyade, toplum düzeninde meydana gelebilecek hafif ihmalleri yaptırım altına almak ve düzeni eski haline getirmek olduğu söylenebilir. Dolayısıyla kabahatlerde mağdur, toplumu oluşturan veya düzenin bozulmasından etkilenen herkeştir³⁷.

Basın yoluyla sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati yaptırım altına alınmasının amacının spor çevrelerinde yaşanabilecek şiddetin önüne geçmek ve sporda düzeni sağlamak olduğunu yukarıda belirtmiştik. Bunun neticesinde, inceleme konusu kabahatin mağduru, toplumu oluşturan veya spor düzeninin bozulmasından etkilenecek olan herkes olarak ifade edilebilir³⁸.

³⁶ Bu konuda Ferri kabahatleri “cüce cürümler” olarak tanımlamıştır. **ZAFER, Hamide/ PAMUK, Gülfem/ ÇAKIR, Kerim**, Gerekçeli – Açıklamalı – İçtihatlı Kabahatler Kanunu, İstanbul, 2014, s. 3.

³⁷ **Akbulut**, s. 396. Kanunkoyucunun hangi hareketi suç hangi hareketi kabahat olarak nitelendirdiği konusundaki ayrımının neye dayandığı uzun yıllar tartışılmış ve bu konu hakkında çeşitli teoriler ileri sürülmüştür. Bu teoriler; nitelik teorisi ve nicelik teorisi olmak üzere iki ana başlık altında toplanmıştır. Almanya’da *Goldschmidt, Feuerbach, Wolf, Lange, Sommer, Sax, Wimmer* gibi yazarlar tarafından savunulan nitelik kriteri zamanla önem kaybetmiş ve nicelik teorisi ön plana çıkmıştır. **MAHMUTOĞLU, F. Selami**, Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düzene Aykırılıklar Hukuku, İstanbul, 1995, s. 79 vd. ; Bu konuda İtalyan Hukuku’nda da esasen suçlar ile kabahatler arasında nitelik farkının bulunduğu başta ileri sürülmüş olmasına karşın, daha sonraki dönemlerde bu farkın bilimsel bir temeli olmadığı ve ikisi arasında bir fark var ise ancak ceza ve ağırlık bakımından olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır. **DÖNMEZER, Sulhi/ ERMAN, Sahir**, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım Cilt I, 14. Bası, İstanbul, 1997, s. 358. “*Kanunkoyucu, bazı ihlalleri ağır ağır yaptırımlarla karşılayarak sosyal düzeni koruyacağını düşündüğünde bu ihlali suç olarak tanımlamakta; buna karşılık sosyal düzen bakımından ağır bir tehdit oluşturmadığını düşündüğü ve dolayısıyla ağır klasik ceza hukuku yaptırımları ile karşılanmasına gerek duymadığı fiilleri ise olarak yaptırım altına almıştır.*” **ZAFER, Hamide**, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 3. Bası, İstanbul, 2013, s. 139 vd. (İlgili kitap çalışmanın geri kalanında Zafer, Genel Hükümler olarak anılacaktır.). “*Kabahatleri; cürümler dışında kalan, toplum düzenini ciddi şekilde sarsmayan henüz ağır sonuçlara ulaşmayan ve bunlardan dolayı tehlike hareketlerini önlemeyi amaçlayan haksızlıklar olarak tanımlayabiliriz.*” **ŞEN, Ersan**, “*Kabahatler Kanunun Ceza Muhakemesi Kanunu İle İlişkisi*” CHD, Y. 5, S. 12, Nisan, 2010, s. 11.

³⁸ Kabahatler hukukunda olduğu gibi bazı suçlar açısından da mağdur toplumu oluşturan herkes

3. Konu

Suçun veya kabahatin konusu, doktrinde maddi unsurlar arasında değerlendirilen ve kanunun tipinde öngörülen hareketin yöneldiği kişi, eşya veya soyut değerdir³⁹.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahatinin konusu ise açıklamaların yöneldiği spor düzenidir. Nitekim bu tarz açıklamalar spor düzeninde bir zarar meydana getirme tehlikesi göz önüne alınarak kankoyucu tarafından kabahat olarak düzenlenmiştir.

Suçun veya kabahatin işlenmesi ise konu üzerinde ya bir zarar meydana getirir ya da onu bir zarar görme tehlikesi ile karşı karşıya bırakır⁴⁰. Bundan dolayı suçlar açısından öngörülen zarar suçları tehlike suçları ayrımı, kabahatler açısından da geçerlidir. Diğer bir ifadeyle, konunun zarar görmesi söz konusu ise zarar kabahati, konunun suç tipinde öngörülen hareketin yapılması ile tehlikeye düşmesi halinde ise tehlike kabahati oluşacaktır⁴¹.

Bundan dolayı söz konusu kabahat – *kabahatlerin genel yapısına uygun olarak* – bir soyut tehlike kabahatidir⁴². Soyut tehlike kabahati olmasının sonucu olarak, şiddete neden olabilecek açıklamaların spor düzeni içerisinde gerçekten bir şiddet eylemine sebebiyet verip vermediği araştırılmayacak yalnızca söz konusu açıklamaların yapılması ile tehlikenin gerçekleştiği kabul edilecek ve kişi hakkında idari para cezasına hükmedilecektir. Bununla birlikte, hâkim yapılan açıklamaların sporda şiddet tehlikesini meydana getirmeye elverişli olup olmadığını araştıracaktır. Bu araştırma ise şiddete neden olabilecek tarzda yapılan açıklamaların o tehlikeyi doğurmaya elverişli yönde olup olmadığı noktasında kalacaktır. Yoksa gerçekte tehlikenin gerçekleşip gerçekleşmediği araştırmasının yapılmasına gerek bulunmamaktadır⁴³.

olabilir. Örneğin; kamunun sağlığına karşı suçlar (TCK m. 185 vd.), kamu güvenine karşı suçlar (TCK m. 197 vd.) Ayrıca bazı suçlar açısından hem menfaati ihlal edilen kişi hem de toplumu oluşturan herkes mağdur olabilir. Söz gelimi, iftira suçunda iftirada bulunulan kişide toplumu oluşturan herkeste suçun mağduru konumundadır. **PAMUK, Gülfem**, Türk ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukuku'nda Mağdurun Makam Olarak Yeri, İstanbul, 2012, s. 158.

³⁹ **Artuk/ Gökçen/ Yenidünya**, s. 284.

⁴⁰ Bazı kabahatlerin konu unsuru taşımadığına ilişkin görüş için bkz. **PAMUK, Gülfem**, “*Gürültü Kabahati*”, Feridun YENİSEY’e Armağan, Cilt 1, İstanbul, 2014, s. 673.

⁴¹ **Akbulut**, s. 398.

⁴² Nitekim çalışmanın konusu kabahat açısından da şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunulması kabahatin oluşması için yeterlidir, ayrıca şiddet eylemlerinin meydana gelip gelmediği araştırılmayacak yalnızca hareketin yani söz konusu açıklamaların tehlikeyi meydana getirmeye elverişli olup olmadığı hâkim tarafından değerlendirilecektir.

⁴³ Doktrinde bu hususta potansiyel tehlike suçları ayrımı da yapılmaktadır. Buna göre bu tarz

4. Fiil

Ceza sorumluluğunun temelinde insanların dış dünyada meydana getirdiği iradi davranışlar yatmaktadır, bundan dolayı tıpkı suçlarda olduğu gibi kabahatler açısından da kanunkoyucunun düzenlediği kabahat tipine uygun bir fiilin bulunması şarttır^{44 45}.

Çalışmanın konusunu oluşturan kabahat açısından fiil, basın ve yayın yoluyla şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunmaktır. Bu açıklamaların içeriğinin ayrıca suç teşkil etmemesi ve sporda şiddete neden olabilecek tarzda ifadeler içermesi gerekmektedir⁴⁶. Bunların yanı sıra söz konusu açıklamalar basın ve yayın yolu yapılmalıdır. Yukarıda da değindiğimiz üzere basın ve yayın yolu ibaresinden her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim araçıyla yapılan yayınlar anlaşılmaktadır. Günümüzde sıkça kullanılan sosyal medya platformlarını da (twitter, facebook vb.) bu kapsamda değerlendirilebilir⁴⁷.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların, TCK m. 214’de düzenlenen “suç işlemeye tahrik” suçu kapsamında kalmaması gerekir, bu husus madde- nin lafzında söz konusu kabahatin açıkça suç teşkil etmemesi yönünde yer alan ibaresinden de anlaşılmaktadır⁴⁸. Ayrıca, söz konusu açıklamalar, TCK m. 125’de yer alan hakaret suçunu da oluşturmamalıdır⁴⁹. Tüm bu ihtimaller-

suçlar açısından somut tehlikenin gerçekleşmesi gerekmemekte ancak; somut olay açısından yapılan hareketlerin tehlikeyi meydana getirmeye elverişli olup olmadığı araştırılacaktır. **Akbulut**, s. 399.

⁴⁴ Kabahatlerde tıpkı suçlarda olduğu gibi icrai hareketlerle işlenebileceği gibi, belirli bir icrai davranışta bulunma konusunda hukuki yükümlülüğüne rağmen (KK m. 7) bu davranışın yapılmaması ile ihmalen de işlenebilirler. **Zafer/ Pamuk/ Çakır**, s. 11.

⁴⁵ Ceza hukukunda hareket olmadan suç oluşmayacağı gibi (nullum actione sine crimen), kabahatler hukukunda da hareket olmadan kabahatte oluşmayacaktır. **Akbulut**, s. 246.

⁴⁶ Öğretide Öztürk, hakem hataları, futbolcu geçmişleri gibi hususların objektiflikten uzak bir şekilde açıklanmasının kişileri şiddete teşvik edebileceğini belirtmiştir. Öztürk, s. 84 vd.

⁴⁷ Ayrıca bkz. <http://www.dunya.com/spor/sosyal-medyaya-sporda-siddet-ayari-243227h.htm> (Erişim Tarihi: 03.05.2015).

⁴⁸ TCK m. 214’de suç işlemeye tahrik suçu; “*Suç işlemek için alenen tahrikte bulunan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*” şeklinde düzenlenmiştir. Söz konusu suçun fiil unsurunu, suç işlemek için alenen tahrikte bulunmak oluşturmaktadır. Tahrik; bir kimseyi, kötü bir iş yapması için harekete geçirme, kıskırtma olarak tanımlanabilir. Bunun neticesinde, herhangi bir kişinin alenen suç işlemek için toplumu harekete geçirmeye, kıskırtmaya çalışması durumunda ilgili suç oluşacaktır, bununla birlikte alenen tahrik edilen suçun işlenmesi ise herhangi bir önem arz etmeyecektir. Ayrıca tribünlere zarar vermeye, takım otobüsü taşlamaya veya kamu araçlarına yönelik basın yayın yoluyla yapılan çağrının ilgili kabahati değil TCK m. 214’de düzenlenen suçu oluşturacağına ilişkin, **Gülşen**, s. 91.

⁴⁹ Keza kanun ilgili kabahatin tipinde başka bir suç oluşmaması şartını öngördüğü için stadyum alanı veya çevresinde bir araya gelen taraftar gruplarının hakaret vari söz veya davranışlarda bulunmaları halinde ilgili kabahatin oluştuğundan söz edilemeyecektir. 6222 s. Kanunun 14. maddesinde yer alan suç hakkında daha geniş bilgi için bkz. Özen, s. 81 vd.

de Kabahatler Kanunun 3. maddesinin yollaması ile Kabahatler Kanunun 15. maddesinin son fıkrası uygulanacak ve kişi ancak işlediği suçtan dolayı cezalandırılacaktır⁵⁰.

Madde metninde yer alan şiddete teşvik edecek açıklamalar ibaresinden ne anlaşılması gerektiği ise açık değildir, ancak medyaya yansıyan olaylar nazarında “mücadeleyi kaybedersek hakem odası basarım⁵¹”, “spor programı esnasında hakemlerin resmini çizip daha sonrasında hatalarını açıklayarak hakemlerin bulunduğu resimleri karalamak⁵²” gibi ifade ve olaylar söz konusu kabahat kapsamında değerlendirilmiştir⁵³. Söz gelimi, bir takım taraftarların kendilerine ait cansız bir mankene karşı takımın formasını giydirip daha sonra bu mankene hakaret edip, yaktığı ve bunu sosyal medyada yayınladığı olay açısından başka bir suç meydana gelmediği sürece söz konusu kabahatin işlendiği kabul edilmelidir⁵⁴. Yapılan açıklamaların şiddeti gerçekleştirecek kişilere yönelmesi ve spor ile alakalı olması gereklidir, aksi takdirde ilgili açıklamalar maddenin kapsamında değerlendirilmeyecektir⁵⁵.

Tüm bunların yanı sıra, hareketin niteliği açısından sporda şiddete neden

⁵⁰ 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 3. maddesi “(1) Bu kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.” hükmü uyarınca özel kanunlarda yer alana kabahatler açısından genel kanun niteliğinde olduğu düzenlenmiştir. **Zafer/ Pamuk/ Çakır**, s. 42. İnceleme konusu kabahat açısından da Kabahatler Kanunun genel hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

⁵¹ <http://www.hurriyet.com.tr/spor/futbol/27493958.asp> (Erişim Tarihi: 03.05.2015).

⁵² <http://www.milliyet.com.tr/cakar-a-seyirden-men---1990588-skorerhaber/> (Erişim Tarihi: 03.05.2015).

⁵³ Yine medyaya yansıyan başka bir olayda sporcu Emre Belezoglu, dönemin Trabzonspor başkanının canlı yayına bağlanıp hakkında; “Devre arasında Emre içeri girerken yine başparmağı ile işaret ederek içeri girdi. Ben onu bulmaya indiğimde soyunma odası koridorunda Semih karşıma çıktı. Semih de bizim yöneticinin bir tanesi ile münakaşa ederken ben de araya girdim. Fakat Emre’yi bulamadım. Semih ile aramızda bir sorun yaşanmadı. Yönetici arkadaşları şikâyet ediyordu bana. Korumam sanmış. Benim korumam falan olmaz. Benim derdim Emre ile. Lig TV’de bunun görüntüleri vardır. Emre ile gidip konuşacaktım, benim çocuğum yaşımda adam. İkide bir ‘Benim annem Maçkalı’ diyor. Maçkalı bir insanın evladı böyle olmaz. Maçkalılar çok düzgün olurlar. Trabzon’un en kültürlü ilçesidir, en medeni ilçesidir. ‘Sorardım sen nasıl buradan böyle çıktın’ diye. Biraz itidalli olsun, sert bir kayaya çarpabilir. Bir kulüp başkanına el kol hareketleri yanlış şeylerdir. Sonra ağır ceza öder. Kulüp başkanına parmak sallamak, ırkçılık kadar ağır bir suçtur” şeklindeki ifadelerinden ötürü 6222 sayılı Kanunun 22. maddesine dayanarak şikâyetçi olmuştur.

<http://spor.mynet.com/fenerbahce/17393-emre-sadri-senerden-davacioldu.html?tmpl=-mobile&m=1&mapp=1&start=0> (Erişim Tarihi: 03.05.2015).

⁵⁴ <http://siyasihaber1.org/erkek-taraftar-kadin-mankene-galatasaray-formasi-giydirip-yakti> (Erişim Tarihi: 28.10.2015).

⁵⁵ **Donay**, s. 133.

olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati sırf hareket kabahatidir. Dolayısıyla kanuni tanımında yer alan hareketin yapılması ile söz konusu kabahat gerçekleşmiş kabul edilecek ayrıca şiddet eylemlerinin gerçekleşmesi aranmayacaktır⁵⁶.

5. Netice

Ceza hukuku anlamında netice, en basit tabiriyle iradi hareketin dış dünyada meydana getirdiği değişiklik olarak tanımlanabilir. Bunun yanı sıra, hareketin suçun maddi konusunu üzerinde bir zarar meydana getirmesi veya zarara uğrama ihtimali de netice kapsamındadır. Dolayısıyla suçlar ve kabahatler netice açısından da zarar suçu (kabahati) ve tehlike suçu (kabahati) olarak sınıflandırılabilirler⁵⁷.

Kanuni tanımında bir zarar neticesinin gösterildiği suçlarda ve kabahatlerde netice unsuru hareketten zaman, yer veya nedensellik bağı açısından ayrı olarak gerçekleşir. Söz gelimi, zarara suçları (kabahatleri) ve somut tehlike suçları (kabahatleri) buna örnek olarak gösterilebilir⁵⁸. Bazı durumlarda ise hareketin yapılması tehlikenin doğduğunun kabulü için yeterlidir. Bu durumda ayrıca bir tehlikenin meydana gelip gelmediği araştırılmaz, tehlikenin bir hareketin yapılması ile doğduğu varsayılmakta ve suç politikası gereği cezalandırılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, sırf hareketin yapılması suçun veya kabahatin tamamlanması için yeterlidir.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati de sırf hareket kabahati olduğundan söz konusu açıklamaların yapılması ile soyut tehlike meydana geleceğinden tehlike neticesinin oluştuğu da kabul edilektir⁵⁹.

6. Nitelikli Unsurlar

Kabahatler hukukunda da bir kabahatin temel şekli tanımlandıktan sonra

⁵⁶ Sırf hareket suçlarının neticesi harekete bitişik suç olarak tanımlanması için bkz. **Zafer**, Genel Hükümler, s. 199. Her suçta veya kabahatte netice vardır anlayışının terk edildiğini ve bunda dolayı neticesi harekete bitişik veya neticesi hareketten ayrı suç kavramlarının yapılamayacağına ilişkin bkz. ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Bası, Ankara, 2009, s. 177.

⁵⁷ Tehlikenin de bir netice çeşidi olduğu konusunda bkz. **Zafer**, Genel Hükümler, s. 199.

⁵⁸ Zarar suçlarında ve somut tehlike suçlarında, neticeli suçların tüm özelliklerini barındırırlar, bundan dolayı hareket ile netice arasında uygun illiyet bağı arandığı gibi bu suçlar teşebbüse de elverişlidir. **Akbulut**, s. 316. Aynı hususlar kabahatler açısından da geçerli olacaktır. Zarar kabahatleri için bkz. **Kangal**, s.105.

⁵⁹ Öztürk, s. 85.

tıpkı bazı suçlarda olduğu gibi bu temel şekli ağırlaştırıcı veya hafifletici hallerde yer verilebilir. Kabahatin temel haline nazaran daha ağır veya daha hafif cezalandırılmasına neden olan bu hallerde nitelikli haller denmektedir⁶⁰.

Şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahatinin yer aldığı 22. maddenin 2. fıkrasında; *“Birinci fıkra kapsamına giren fillerin spor kulübü veya federasyon yöneticileri tarafından işlenmesi halinde, birinci fıkra hükmüne göre verilecek ceza beş katına kadar artırılır”* hükmü ile kabahatin belli kişiler tarafından işlenmesi hali nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Bu düzenleme uyarınca söz konusu kabahatin spor kulübü veya federasyon yöneticileri tarafından işlenmesi halinde uygulanacak idari para cezası yaptırımı beş katına kadar artırılabilir.

Fıkarda geçen spor kulübü veya federasyon yöneticilerinden ne anlaşılması gerektiğine ilişkin olarak, yukarıda belirttiğimiz üzere 6222 sayılı Yasanın *“Tanımlar”* başlıklı 3. maddesi incelenmelidir. Söz konusu madde uyarınca federasyonlar; *“Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren federasyonları, bağımsız spor federasyonlarını ve Türkiye Futbol Federasyonunu”* şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımdan hareketle ilgili tanımda yer alan federasyonların yönetici kadrolarında görev alan kişilerin kabahatin konusunu oluşturan açıklamaları yapmaları halinde nitelikli halin gerçekleştiği kabul edilecektir^{61 62}.

Keza, aynı şekilde spor kulübü de ilgili kanunun aynı maddesinde (m. 3), *“Belirli kurallara göre kurulan, amatör veya profesyonel spor dallarında faaliyetinde bulunan kuruluşu”* şeklinde tanımlanmıştır. Bunun yanı sıra, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği’nin 4. mad-

⁶⁰ Nitelikli haller, doktrinde genellikle maddi unsurların içerisinde ele alınmıştır. Kabahatler açısından da kabahat genel teorisi ile suç genel teorisi arasında pek fark bulunmadığından kabahatin nitelikli hali maddi unsur altında incelenecektir. Ayrıca bu konuda bkz. **Kangal**, s. 108, **Akbulut**, s. 400; suçlar açısından bkz. Özgenç, s. 209; **Artuk/Gökçen/Yenidünya**, s. 290 vd.

⁶¹ Fıkranın lafzında yer alan *“federasyon yöneticileri”* ibaresinden federasyonların çeşitli kurullarında çalışan kişilerin hepsi anlaşılmalıdır. Her ne kadar fıkranın *ratio legis* incelemesinden kanunkoyucunun amacının sporu düzenleyen ve organize eden yerlerde bulunan insanların daha fazla kişiyi etkileme ihtimallerinden ötürü söz konusu kabahati işlemeleri halinde daha ağır cezalandırılacağı amaçlasa da, yalnızca federasyonların yönetim kadrolarının ilgili nitelikli hal bakımından değerlendirilmesi gerekir. Aksine bir yorum, federasyonun sekreteryası veya icra kurulu gibi yönetim yetkisi olmayan kişileri nitelikli hal kapsamında ele alınmasına neden olacaktır ki bu husus yaptırımlar konusunda kanunilik ilkesinin kabul edildiği kabahatler açısından kıyas yasağına aykırılık teşkil eder.

⁶² Türkiye Futbol Federasyonu açısından ise genel kurul, TFF üyelerini temsil eden en yetkili karar organıdır. Üçışık, s. 66. Bununla beraber yönetim yetkisi genel kurulda yer alan delegeler yönetim kuruluna bıraktıklarından artık ilgili kabahat açısından nitelikli hal ancak yönetim kurulunda yer alan kişileri ilgilendirecektir.

desinde spor kulüpleri; “*Spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurularak Genel Müdürlüğe kayıt ve tescilini yaptıran dernekleri*” olduğu belirtilmiştir⁶³. Spor kulübü yöneticisi ifadesinden de anlaşılması gereken kulübün başkanı ve kulübün yönetim kurulunda yer alan kişiler olmalıdır. Yukarıda da belirttiğimiz üzere kulübün genel kurulunda yer bulunan kişiler yönetim yetkilerini belli kişilere bıraktıkları için ilgili kabahat açısından nitelikli hal kapsamında değerlendirilmeyeceklerdir.

D. Kabahatin Manevi Unsuru

Suçun veya kabahatin manevi unsuru, fail ile maddi unsorda gösterilen hareket arasında kurulan psikolojik bağıdır⁶⁴. Diğer bir ifadeyle, manevi unsur suçun veya kabahatin subjektif kısmını oluşturur. Failin bir suçtan veya kabahatten cezalandırılabilmesi için yalnızca suç tipinde belirtilen hareketi yapması veya öngörülen neticenin ortaya çıkması yeterli değildir; bunun yanı sıra failin eylemi ile arasında psişik bir bağ olmalıdır. Manevi unsurun bulunmaması durumunda suç veya kabahat oluşmayacaktır.

Manevi unsurun görünüm şekilleri ise kast ve taksirdir. Ceza hukuku anlamında bilme ve isteme unsurunu barındıran kast, ceza sorumluluğunun temelini oluşturmaktadır⁶⁵, taksir ise ancak kanunkoyucunun açıkça öngörüldüğü hallerde bir suçun subjektif unsuru olabilir. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ise manevi unsur açısından ceza hukukunun genel prensiplerinden ayrılmıştır. Bu kapsamda kabahatlerin manevi unsurlarının düzenlendiği Kabahatler Kanununun 9. maddesi; “*Kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde,*

⁶³ **Gülşen**, s. 46. ; Ayrıca bu husus 5235 sayılı Dernekler Kanunun 14. maddesinde “*Derneklerden başvurmaları halinde; spor faaliyetine yönelik olanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır. Bu kulüpler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne tutulacak kütüğe kayıt ve tescil edilir.*” şeklinde düzenlenmiştir.

⁶⁴ Gelişen ve aşamalar kaydeden ceza hukukunda objektif sorumluluk ilkesi kişinin yalnızca suç tipinde görülen hareketi yapması ve failin bunun bir sonucu olması yeterli olması terk edilmiş artık subjektif sorumluluk değer kazanmıştır. Bu bağlamda, fail ancak fiili ile arasında psikolojik bir bağ bulunan hareketinden sorumlu tutulabilecektir. **Zafer**, Genel Hükümler, s. 230.

⁶⁵ Bilme unsurundan söz edebilmek için, failin kanuni tanımında yer alan unsurları bilmesi gerekmektedir. Bilme unsurunun kapsamının belirlenmesi ise bu bakımdan son derece önemlidir. Öncelikle bilme unsuru suçun tipinde öngörülen unsurları kapsayacağı gibi (fiili, suç tipinde yer verilmesi halinde neticeyi) ayrıca suçun nitelikli haller ile fail ve mağdura ilişkin özellikler de fail tarafından bilinmesi gerekmektedir. Bununla beraber, suçun unsurları arasında yer almayan objektif cezalandırma şartları ile suçun muhakeme şartlarının fail tarafından bilinmesinin lüzumu bulunmamaktadır. **Artuk/Gökçen/Yenidünya**, s. 300 vd.; Ayrıca bkz. **Zafer**, Genel Hükümler, s. 240 vd.

hem kasten hem de taksirle işlenebilir” hükmüne yer vermiştir⁶⁶ ⁶⁷. Bu hüküm neticesinde artık kabahatler açısından temel unsurun kast olmadığı, kanunkoyucunun ayrıca ve açıkça düzenlediği haller saklı kalmak koşuluyla kabahatlerin taksirle de işlenebileceği öngörülmüştür⁶⁸.

İnceleme konusu kabahat açısından kanunkoyucu herhangi bir manevi unsur belirlemesi yapmamıştır. Dolayısıyla sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati hem taksirle hem de kasten işlenebilecektir. Bununla beraber ilgili kabahat sırf hareket kabahati olduğundan pratikte taksirle işlenmesi mümkün gözükmemektedir. Failin kastı açısından da yaptığı açıklamaların sporda şiddete neden olabilecek tarzda olduğunu bilmesi ve istemesi ya da “olursa olsun” diyerek hareketine devam etmesi gerekecektir.

E. Kabahatin Hukuka Aykırılık Unsuru

Kabahatler Kanunun 12. maddesi “*Hukuka Uygunluk Nedenleri İle Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Nedenler*” başlığı altında “*Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.*” hükmüne yer vermiştir⁶⁹. İlgili hüküm uyarınca Türk Ceza Kanununda düzenlenen hakkın kullanılması, görevin yerine getirilmesi, meşru savunma ve ilgilinin rızası uygun düştüğü ölçüde kabahatler açısında da uygulanacaktır. Hukuka uygunluk nedeninin bulunması halinde ise kabahat veya suç oluşmayacaktır.

⁶⁶ Kabahatler de taksirin kast ile eşit derecede öneme bağlanmasının altında çeşitli nedenler yatmaktadır. Bu nedenler; kabahatlerin, suçlar kadar haksızlık unsuru içermemeleri sebebiyle failin hareketi ile arasında bulunan psikolojik bağın önemli olmaması, yaptırım uygulayacak kişilere kolay ve hızlı bir uygulama imkânı yaratma düşüncesi, çok sayıda kabahatin bulunması karşısında hepsinin taksirli halinin düzenlenmesinin zorluğu ve kanunkoyucunun kabahatler sonrası ortaya çıkan zararın her şekilde giderilmesini istemesi şeklinde sıralanabilir. **Kangal**, s. 115.

⁶⁷ Bu bakımdan kanunkoyucu tarafından kabahatin manevi unsurunun açıkça belirlenmediği hallerde kişinin aynı zamanda taksirle sorumluluğuna da gidilebilecektir. Bu hususta kabahat failinin kastının bulunmadığı durumlarda taksirinin bulunup bulunmadığının araştırılıp araştırılmayacağı belirsizdir. Kanaatimizce kabahatin failinin kastının bulunmadığı durumlarda taksirinin olup olmadığı da araştırılmalıdır. **AKTAŞ, Batuhan**, “*Kabahatler Kanunu’nda Düzenlenen Kast, Taksir Ve Hata Halleri Üzerine Bir İnceleme*”, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı: 105, Mayıs, 2015, s. 31. Ayrıca kişinin kastının veya taksirinin tespiti kabahatler kanununda belirlenene maktu olmayan cezalar açısından haksızlık içeriklerinin farklı olmasının cezanın tespitinde rol oynayacaktır. **Akbulut**, s. 439.

⁶⁸ Kanunkoyucunun bazı hallerde manevi unsuru belirleyerek kasten ibaresine yer verdiği kabahatlerde mevcuttur. Söz gelimi, 4857 sayılı İş Kanununun 102. maddesinin 1. fıkrasına göre işçinin ücretinin kasten ödenmemesi sonucunda bir idari yaptırım öngörülmüştür. **Kangal**, s.111.

⁶⁹ Gerekçesi için bkz. TBMM, Kabahatler Kanun Tasarısı Ve Adalet Komisyon Raporu, Yasama Yılı: 3, Dönem: 22, S. Sayı:840 <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss840m.htm> (Erişim Tarihi: 05.05.2015).

İnceleme konusu kabahat açısından ise hukuka uygunluk nedenleri ise somut olayın şartlarına göre değerlendirilecektir. Ancak belirtmeliyiz ki meşru müdafaa halinin, şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati bakımında ileri sürülmesi mümkün değildir. Keza, söz konusu kabahatin mağduru toplumu oluşturan herkes olduğundan ilgilinin rızasından da bahsedilemeyecektir.

Hakkın kullanılması açısından ise kişinin açıklamalarının ifade özgürlüğü kapsamında kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir⁷⁰. Bu anlamda ifade özgürlüğü, Anayasanın 26. maddesinde: “*Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.*” şeklinde düzenlenmiş ve bir anayasal hak statüsünde korunmuştur^{71 72}. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ifade özgürlüğünün sınırlanabileceği haller öngörülmüştür.

Bu sınırlamalardan biri de suçların önlenmesidir. Her ne kadar fıkranın Lafzında suç ibaresi kullanılsa da söz konusu ifadeyi kabahatleri de kapsayacak biçimde yorumlamak gerekmektedir. Kabahatler her ne kadar hafif haksızlıklar barındırsalar da birçoğunun eskiden suç teşkil ettiği ve toplum düzeni üzerinde ki olumsuz etkileri de göz önüne alındığında, ifade özgürlüğünün bir sınırı olarak kabul edilen suçların önlenmesi koşulu kabahatler açısından da geçerli olacaktır.

Şiddete neden olabilecek açıklamaların ise ifade özgürlüğünün sınırları kapsamında ele alınması gerektiğinden bahsedilemez, bunun nedeni kişileri şiddeti yöneltene ve kamu güvenliğine zarar verecek şekillerde yapılan açıklamaların hukuk düzeni tarafından korunmayacak olmasıdır⁷³. Bu husus, yalnız-

⁷⁰ Hakkın kullanılmasının bir hukuka uygunluk nedeni teşkil edebilmesi için bir takım şartların oluşması gerekmektedir. Bunlar doktrinde şu şekilde ifade edilmiştir: “*kişi tarafından doğrudan doğruya kullanılan subjektif bir hakkın bulunması, bu hakkın tanınma sebebinin sınırları dâhilinde kullanılması ve hakkın kullanılması ile işlenen ve tipe uygun fiil arasında uygun illiyet bağının bulunması.*” KOCA, Mahmut/ ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2008, s. 247; Ayrıca bkz. CENTEL, Nur/ ZAFER, Hamide/ ÇAKMUT, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 7. Bası, İstanbul, 2011, s. 328.

⁷¹ Ayrıca bkz. TANÖR, Bülent/ YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, İstanbul, 2009, s. 163. bkz. Centel/ Zafer/ Çakmut, s. 328.

⁷² İfade özgürlüğü hakkı; “*düşünceyi ister sözle (nutuk vermek, özel ya da kamuya açık toplantılarda konuşmak, ya da bağışlamak, çağırmak, şarkı söylemek gibi..), ister yazıyla (özel yazışmalar, kitap, broşür, gazete basmak gibi yollarla), ya da başka vasıtalarla (tiyatro, sinema gibi) başkalarına aktarabilme, yayabilme ve onları kendi düşüncesinin doğruluğunu inandırabilme hakkını ifade eder.*” TANÖR, Bülent, Siyasi Düşünce Hürriyeti ve 1961 Türk Anayasası, İstanbul, 1969, s. 27.

⁷³ Her ne kadar İHAM kararlarında ifade özgürlüğünün yalnızca halk tarafından hoş karşılanan

ca şiddete neden olabilecek açıklamalar için değil ayrıca kişinin özel hayatını, şeref ve saygınlığını ihlal eden açıklamalar için de geçerlidir. Bununla beraber her olay açısından söz konusu hukuka uygunluk nedeni değerlendirilmeli ve kişinin açıklamalarının ifade özgürlüğü ve bunun bir uzantısı şeklinde ortaya çıkan basın hürriyeti kapsamında kalıp kalmadığı araştırılmaktadır⁷⁴. Şöyle ki, kişinin spor müsabakaları öncesinde veya sonrasında yahut spor ile alakalı olarak yaptığı herhangi bir açıklamanın eleştirel tarzda ifadeler içermesi, bir takım kişileri veya grupları olumsuz yönden değerlendirilmesi durumunda her halükarda söz konusu kabahatin gerçekleştiğinden bahsedilemeyecektir. Böylesine bir algı ve yorum ülkemizde yaygın ve aktif bir konuma sahip spor medyasını adeta işini yapamaz hale gelmesine ve anayasada korunan temel haklardan olan ifade özgürlüğünün göz ardı edilmesine neden olur. Yukarıda da belirttiğimiz ve ifade özgürlüğü içinde kalmayan açıklamalar yalnızca içeriğinde şiddete neden olabilecek ifadeler barındıran açıklamalardır⁷⁵.

F. Kabahati Kusurluluk Unsuru

Kabahatler Kanunun 12. maddesi; *“Bu Kanunda aksine hüküm bulunma-*

açıklamalar için değil onu rahatsız eden, infial uyandıran ifadeleri de kapsadığı ileri sürülse de şiddet eylemini teşvik eden veya şiddet eylemine sebebiyet verebilecek açıklamaların bu kapsamda ele alınmaması gerekmektedir. İHAM’ın Türkiye hakkında vermiş olduğu bir kararda şu gerekçeyle ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğine karar vermiştir: *“Mahkeme, ‘bilgi’ ve ‘görüşlerin’ sadece kırıncı, şaşırtıcı veya rahatsız edici olmasının müdahalenin haklı gösterilmesi için yeterli olmayacağını yinelemektedir. Mevcut davada söz konusu olan, nefret konuşmaları ve şiddetin yüceltilmesidir.”* (İncal – Türkiye kararı, 9 Haziran 1998) ÖZBEY, Özcan, *“Avrupa İnsan Sözleşmesi Işığında İfade Özgürlüğü Kısıtlamaları”*, TBB Dergisi, Sayı:106, 2013, s. 66; Ayrıca şiddeti teşvik edecek nitelikte olan bu tarz açıklamaların *“fikri nitelikte olmayan ve hukukun da himaye etmediği ifadeler”* olarak değerlendirilmesi için bkz. Tanör, s. 17.

⁷⁴ *“Bu hususta Karabük Cumhuriyet Başsavcısı Hakan Arslan’ın yaptığı Sporda Şiddete Etkisi Açısından Yazılı ve Görsel Medyanın Sorumluluğu konulu komisyon raporunda iki görüş ileri sürülmüştür. Bu görüşlerden ilki; fikir, basın ve yayın hürriyetleri açısından geçerli genel normlar ve anayasal güvenceler çerçevesinde hareket edilmeli, geniş yorumlama yapılarak bu hakların kısıtlanması sonucunu ortaya koyabilecek uygulamalardan kaçınılması gerektiğini ileri sürerken, ikinci görüş ise Kanunun 22/1 maddesinde ifade edilen sporda şiddeti teşvik edecek açıklamaların cezalandırılabilmesi için haber verme ve eleştiri hakkının sınırlarının aşılması gerekmediğini, başka bir anlatımla bu özgürlükler kapsamında dahi olsa sporda şiddeti teşvik edecek nitelikte ise suç oluşturup oluşturmadığına bakılmaksızın idari yaptırıma karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.”* Karanfil, s. 85 vd. Kanaatimizce her ne kadar ilgili kabahatin uygulama alanını sınırlandırsa da ilk görüşün kabulü hukuk devleti açısından yerinde olacaktır. Ayrıca ikinci görüş kendi içerisinde çelişkili gözükmektedir. Şöyle ki, haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılmaksızın bir idari yaptırıma karar vermek suçlarla organik bağı koparmamış olan kabahatler açısından hukuka uygunluk nedenlerinin dışlanması anlamına gelecek ve kabahat genel teorisine aykırı teşkil edecektir.

⁷⁵ Donay, s. 130. Ayrıca yine bu konuda İHAM ifade özgürlüğü ve basın hürriyetinin ayrıca nüfusun bir bölümünün aleyhinde olan ve onları rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanacağını belirtmiştir. (Kayasu /Türkiye davası, 13.11.2008), Özbey, s. 54.

yan hallerde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.” ibaresi ile kusurluluğa ilişkin olarak TCK’da öngörülen sistemin kabahatler açısından da uygulanacağını öngörmüştür. Ancak maddenin lafzında aksine hüküm bulunması halini saklı tutmuştur.

Keza, Kabahatler Kanunun 11. maddesi fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmayan kişi hakkında idari para cezası uygulanmayacağını öngörmüştür. Bu kapsamda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahatinin failinin on beş yaşını doldurmamış olması durumunda 6222 sayılı Kanunun 22. maddesinde belirtilen idari para cezasına hükmedilmeyecektir.

Kabahatler Kanunun 11. maddesinin 2. fıkrasında ise akıl hastalığı veya fiili işlediği sırada fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan ve yahut davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış kişiler hakkında idari para cezasına hükmedilemeyeceğini düzenlemiştir. İnceleme konusu kabahat açısından da yukarıda sayılan hususların gerçekleşmesi durumunda idari para cezası hakkında uygulanmayacaktır⁷⁶.

G. Kabahatin Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

Suçların ortaya çıkışında olduğu gibi bir kabahatin işlenebilmesi için de belli bir sürecin takip edilmesi şarttır⁷⁷. İcra hareketlerinin bölünebilir olduğu durumlarda veya hareketin neticeden ayrılabilirdiği (zarar suçları/kabahatleri veya somut tehlike suçları/kabahatleri) suçlarda failin elinde olmayan sebepten dolayı hareketin sürdürülememesi veya neticenin ortaya çıkmaması durumunda teşebbüsten söz edilecektir⁷⁸.

Kabahatler açısından genel kanun niteliği taşıyan Kabahatler Kanunun 13. maddesi; “*Kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Ancak, teşebbüsün de cezalandırılabilceğine dair ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklıdır. Bu durumda,*

⁷⁶ Ancak kişi iradesini ortadan kaldıran davranışlara kendi sebebiyet vermişse sebebinde serbest hareket kuramı (*actio libera in causa*) gereğince sorumluluğu devam edecektir. Söz gelimi, sarhoş katıldığı televizyon programında şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunan bir kişinin kusurunun olmadığı iddiası değer taşımayacaktır. Çünkü kişinin kusurunun kendi iradesini ortadan kaldıran davranışa yönelmesi durumunda olduğu kabul edilecektir. **Artuk/ Gökçen/ Yenidünya**, s. 512 vd.; Ayrıca bkz. **Koca/ Üzülmmez**, s. 298.

⁷⁷ Suçlar açısından bu süreç belli bir suçu işleme konusunda karar (düşünce aşaması), hazırlık hareketleri, icra hareketleri ve netice şeklinde gerçekleşmektedir ve suç yolu (iter criminis) diye tanımlanmaktadır. **Artuk/ Gökçen/ Yenidünya**, s. 584; **Koca/ Üzülmmez**, s. 337.

⁷⁸ İPEKÇİOĞLU, A. Pervin, Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara, 2009, s. 20 vd.

Türk Ceza Kanununun suça teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır” şeklinde hükmü ile kabahatlerde teşebbüsün cezalandırılmayacağını düzenlemiştir. Buna karşılık ilgili kanunda aksi bir düzenleme olması halini saklı tutmuştur.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahatinin bir sırf hareket kabahati olduğundan ve hareketin yapılması ile netice gerçekleşmiş sayılacağından yapısı itibari (kabahatlerin ekseriyeti aynı şekilde düzenlenmiştir) ile teşebbüse elverişli bir kabahat değildir⁷⁹.

2. İştirak

Kabahatler kural olarak tek faille işlenebilirler, bununla beraber birden fazla kişi tarafından kabahatin işlenmesi halinde Kabahatler Kanunu, Türk Ceza Kanunun benimsediği genel prensipten ayrılmış ve kabahatin işlenişine katılan her bir kişinin müşterek fail olarak sorumlu olacağını düzenlemiştir (KK m. 14)⁸⁰. Söz konusu madde kabahatin işlenişine katılan kişilerin her biri hakkında fail olarak idari para cezası hükmedileceğini öngörmüş ve suçlar açısından kabul edilen faillik şeriklik ayrımı kabahatler açısından kabul edilmemiştir.

Kabahatler Kanununda iştirakin düzenlendiği 14. maddenin 2. fıkrası, kabahatin özel bir fail gerektirdiği hallerde dahi özel faillik niteliğini taşımayan kişiler hakkında da tıpkı fail gibi idari para cezasına hükmedileceğini düzenlemiştir. Bu kapsamda suçlar açısından aranan özgü suça iştirak eden ve özel faillik niteliği taşımayan kişilerin ancak şerik olabileceği düzenlemesi kabahatler açısından geçerli değildir⁸¹.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati ise iştirak açısından herhangi bir özellik göstermez⁸². Dolayısıyla kabahatin işlenişine

⁷⁹ **Donay**, s. 134. Ayrıca inceleme konusu kabahatin yer aldığı 6222 sayılı Kanunda aksi bir hüküm de yer almamaktadır.

⁸⁰ Maddenin gerekçesinde belirtildiği üzere kabahatler açısından tek tip fail sistemi benimsenmiştir. TBMM, Kabahatler Kanun Tasarısı Ve Adalet Komisyon Raporu, Yasama Yılı: 3, Dönem: 22, S. Sayı:840 <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss840m.htm> (Erişim Tarihi: 05.05.2015).

⁸¹ Bağlılık kuralının düzenlendiği TCK’nın 40. maddesinin 2. fıkrasında;” Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur” ibaresi ile özel fail gerektiren suçlarda bu sıfatı taşımayanların ancak şerik olabilecekleri düzenlenmişken, kabahatler açısından özgü kabahat hallerinde dahi özel faillik niteliğini taşımayan kişiler fail olarak sorumlu olacaklardır. Ayrıca kabahatlerde iştirak için bkz. **Zafer/ Pamuk/ Çakır**, s. 13.

⁸² Kabahatler Kanunun 14. maddesinin 3. fıkrasında kabahate iştirakin şartları, kasten ve hukuksal aykırı bir fiilin işlenmesi olarak gösterilmiştir. Bundan dolayı failin kasten işlemediği kabahatler açısından iştirak iradesinden de bahsedilemeyecektir. Bunun yanı sıra, kabaha-

katılan kişilerin katılma dereceleri ne olursa olsun fail olarak haklarında idari para cezası uygulanacaktır.

3. İçtima

Genel kanun niteliğini taşıyan Kabahatler Kanunun 15. maddesi içtima açısından yalnızca fikri içtimai benimsemiş ve bir fiille birden fazla kabahatin işlenmesi durumunda bu kabahatler hakkında öngörülen idari para cezalarından en ağır olanın uygulanacağını düzenlemiştir⁸³. Buna karşılık kabahatler kanunda zincirleme kabahat hali ile aynı nev’iden fikri içtima haline yer verilmemiştir. Nitekim aynı maddenin ikinci fıkrasında “*Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir*” hükmü ile her kabahat açısından ayrı ayrı idari para cezasına hükmedileceği öngörülmüştür. Bunun yanı sıra aynı fiille hem kabahate hem de bir suça sebep olma durumunda 3. fıkada yalnızca suçtan dolayı kişinin cezalandırılacağı açıkça belirtilmiştir.

İncelemenin konusu olan sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahatinin düzenlendiği 6222 sayılı Kanunun 22. maddesinde söz konusu kabahatin suç teşkil etmediği hallerde ancak cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Ancak bu husus yukarıda da belirttiğimiz üzere Kabahatler Kanunun 15. maddesinin son fıkrasında açıkça düzenlendiği için madde metnine bu hususun ayrıca yer almasının lüzumu bulunmamaktadır⁸⁴.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalar, TCK m. 214’de düzenlenen “suç işlemeye tahrik” suçunun unsurlarını oluşturması durumunda bu suçtan, TCK m. 125’de yer alan “hakaret” suçunun unsurlarını oluşturması durumunda ise ilgili suç oluşacağından artık fail hakkında işlediği suçtan dolayı cezaya hükmedileceğinden kabahat kapsamında idari para cezası uygulanmayacaktır⁸⁵.

tin işlenişine iştirak eden kişilerin sorumluluğu belirlenirken diğer kişilerin sorumlulukları da bir önem arz etmeyecektir. Söz gelimi, bir kişi hakkında on beş yaşından küçük olması dolayısıyla hakkında idari para cezası uygulanamıyor oluşu onun fiiline iştirak eden kişinin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır. **Zafer/ Pamuk/ Çakır**, s. 13; **Kangal**, s. 156 vd.

⁸³ Kanunkoyucunun yalnızca idari para cezaları açısından fikri içtima halini öngörmesi ve kanunda yer alan diğer yaptırımlar (mülkiyetin kamuya geçirilmesi veya diğer tedbirleri) açısından her birinin ayrı ayrı uygulanacağını öngörmesinin nedeni olarak doktrinde idari para cezası yaptırımı dışındaki diğer yaptırımlarda ağır olan cezayı belirlemenin zorluğu olarak gösterilmiştir. **Zafer/ Pamuk/ Çakır**, s. 14.

⁸⁴ **ÜZÜLMEZ, İlhan**, 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İçtimai, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Kolokyum Kitabı) Editörler: Cumhur Şahin, İzzet Özgenç, İlhan Üzülmöz, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku ve Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), Ankara, 2012, s. 94.

⁸⁵ Üzülmöz, s. 94; **Donay**, s. 133.

H. Kabahatin Yaptırımı ve Kanun Yolu

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahatinin yaptırımı, 6222 sayılı Kanunun 22. maddesinde beş bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası olarak belirlenmiştir.

Kabahatler Kanununun “İdari Yaptırıma Kararı Verme Yetkisi” başlıklı 22. maddesi ile “Cumhuriyet Savcısının Karar Verme Yetkisi” başlıklı 23. maddesi uyarınca kanunda açıkça yer verildiği hallerde cumhuriyet savcısının kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı verebileceği düzenlenmiştir⁸⁶.

6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 23. maddesinin 3. fıkrasında bu kanunda yer alan kabahatlere ilişkin idari yaptırımlara Cumhuriyet Savcısı tarafından karar verileceği açıkça öngörülmüştür. Bundan dolayı inceleme konusu kabahat açısından idari yaptırıma karar vermeye yetkili merci Cumhuriyet Savcısıdır. İdari yaptırıma karar verilirken kabahatin içeriği ile failin kusuru göz önünde bulundurulacaktır (KK m. 17/2)⁸⁷.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati hakkında verilen idari para cezalarına karşı itiraz yolu 6222 sayılı Kanunda ayrıca gösterilmediğinden Kabahatler Kanunda yer alan genel hükümler uygulanacak⁸⁸, dolayısıyla verilen idari para cezasına karşı itiraz, Kabahatler Kanunun 27. maddesi gereğince kararın tefhiminden veya tebliğinden itibaren en geç on beş gün içerisinde sulh ceza hâkimliğine yapılacaktır^{89 90}.

⁸⁶ Kabahatlerin soruşturulma usulleri ile ilgili olarak bkz. **KUBAT, A. Ahmet**, Suçlar ve Kabahatler- Cumhuriyet Başsavcılığınca Suçların ve Kabahatlerin Soruşturulması”, Ankara, 2010, s. 16.

⁸⁷ Her ne kadar idari para cezalarının belirlenmesinde failin kusurunun göz önünde bulundurulacağı düzenlenmiş dahi olsa Alman Hukukunda olduğu gibi kabahatin taksirli halinin kasten işlenen halinden daha ağır cezalandırılacağına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. **Akbulut**, s. 436.

⁸⁸ Kabahate ilişkin itirazın Ceza Muhakemesi Kanunu anlamında bir kanun yolu değil kabahatlere ilişkin hukukilik denetimi olduğu yönündeki görüş için bkz. Şen, “*Kabahatler Kanunun Ceza Muhakemesi Kanunu İle İlişkisi*”, s. 14.

⁸⁹ 18/06/2014 tarihli 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Diğer Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca sulh ceza mahkemeleri kaldırıldığından artık kanunlarda geçen sulh ceza mahkemesi ibaresinden sulh ceza hâkimliği anlaşılmalıdır. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-9.htm> (Erişim Tarihi: 07.05.2015).

⁹⁰ Kabahatler Kanunun 28. maddesinin 10. fıkrası uyarınca üç bin Türk Lirasına kadar olan idari para cezalarına karşı yapılan itirazlar üzerine verilen kararlar kesindir. Ancak inceleme konusu kabahatin alt sınırı beş bin olduğundan sulh ceza hâkimliğine yapılan itirazın reddedilmesi kararına karşı da itiraz yoluna başvurulabilecektir (KK m. 29).

II. BASIN VE YAYIN ORGANLARI TARAFINDAN M. 22/1 KAPSAMINDA KALAN FİİLLERİN YAYIMLANMASI KABAHAHATI

A. Genel Olarak

6222 sayılı Kanunun 22. maddesinin son fıkrası; *“Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin, haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılarak yayımlanması halinde, ilgili basın ve yayın organının işleticisi olan gerçek veya tüzel kişiye, yüzbin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin tekrar tekrar yayımlanması halinde, haber verme hakkının sınırları aşılmış kabul edilir”* şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre, yukarıda bahsettiğimiz sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların basın ve yayın organları tarafından eleştiri ve haber verme hakkının sınırlarını aşılarak yayımlanması halinde m.22/4’te düzenlenen kabahat oluşacaktır.

Söz konusu kabahatin düzenlendiği fıkra da hangi hallerde haber verme hakkının sınırlarının aşılmış sayılacağına ilişkin bir de ölçüt getirilmiştir. Diğer bir ifadeyle, sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların basın ve yayın organları tarafından tekrar tekrar yayımlanmaları halinde artık ilgili kuruluşlar haber verme hakkından kaynaklanan hukuka uygunluk sebebinden yararlanamayacaktır⁹¹.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların basın veya yayın organları tarafından yayımlanması kabahati ise çalışmada, kabahatler genel teorisi çerçevesinde detaylıca incelenmeyecek yalnızca özellik arz eden hususlar üzerinde durulacaktır.

B. Kabahatin “Şahsiliği” Sorunu

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların basın veya yayın organları tarafından yayımlanması halinde, kanunda açıkça basın veya yayın organlarının işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişiye yüzbin Türk lirasından beşyüzbin Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği öngörülmüştür. Suçlar için kabul edilen tüzel kişilerin fail olamayacakları kuralı⁹², kabahatler açısından da

⁹¹ Koca, s. 83.

⁹² Tüzel kişilerin cezai sorumluluklarının bulunduğu görüşünü savunanlar bu hususta tüzel kişiyi oluşturan gerçek kişilerin iradesinin, tüzel kişinin amacı tarafından yönlendirildiğini bundan dolayı tüzel kişinin adeta bir azmettiren gibi cezadan sorumlu olabileceğini ve bunun sonucunda idari-mali cezalara başvurulabileceğini ileri sürmüşlerdir. Karşı görüşte olanlar ise, cezai sorumluluk açısından kişinin kusurunun, suçla girdiği psikolojik bağın veya durumun özelliklerinin yalnızca gerçek kişilere ait olduğunu ve cezai sorumluluğun şahsileştirilebilmesi için failin muhakkak gerçek kişi olması gerektiğini savunmuşlar. Buna ilaveten, tüzel kişiye verilecek cezanın o tüzel kişiye ortak ama suça iştirak etmemiş diğer

geçerlidir, nitekim kabahatler hukukunda da kabahatler failinin irade ve kusur yeteneklerini barındırması gerektiği kabul edilmiştir⁹³. Dolayısıyla ancak gerçek kişiler bir kabahatin faili olabilir.

Bununla beraber, tüzel kişiler açısından Türk Ceza Kanunun 20. maddesinde düzenlenen ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi kabahatler hukukunda geçerli değildir⁹⁴. Kabahatler Kanunun 8. maddesi; *“Organ veya temsilcilik görevi yapan ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin bu görevi kapsamında işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı tüzel kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir”* hükmü ile tüzel kişilerin kabahatten sorumluluklarını düzenlemiştir. Bu düzenleme uyarınca tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev yapan kişilerin kabahat teşkil eden fiillerinden dolayı tüzel kişilerin sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların yayımlanması durumunda basın ve yayın organının sahibi tüzel kişi de bu kapsamda ilgili fiilden dolayı sorumlu olacak ve hakkında fıkra da öngörülen idari para cezalarına hükmedilecektir⁹⁵. Belirtmek gerekir ki, tüzel kişinin sorumluluğu kabahati işleyen

kişiler açısından cezanın şahsi olma ve kimse işlemediği bir suçtan cezalandırılmaz ilkesine aykırı olacağını savunmuştur. Daha fazla bilgi için bkz. **ASLAN, M. Yasin**, *“Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu”*, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 68, Sayı: 2010/2, s. 239 vd. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2010-2/2010-2-aslan.pdf> (Erişim Tarihi: 23.06.2015).

⁹³ **Akbulut**, s. 350.

⁹⁴ Tüzel kişilerin Alman Düzene Aykırılıklar Kanununda sorumluluklarının ne şekilde düzenlendiği hususunda bkz. **Akbulut**, s. 351; Kabahatlerde ceza sorumluluğunun şahsiliğinin benimsenmemesi gerçek kişi tarafından işlenen kabahatten dolayı tüzel kişinin sorumluluğunun bulunmayacağı anlamına gelmektedir. Nitekim ceza kanununda da (TCK m. 20) tüzel kişilerin cezai sorumluluklarının olmadığı belirtildikten sonra haklarında güvenlik tedbirleri uygulanabileceği belirtilmiştir. Kabahatler açısından da tüzel kişinin fail olamaması onun faaliyeti çerçevesinde işlenen bir kabahatten dolayı sorumlu olmayacağı anlamına gelmemektedir. Tüzel kişinin sorumluluğunu düzenleyen Kabahatler Kanunun 8. maddesinin gerekçesi de bu hususu; *“Madde metninde, tüzel kişi hakkında da kabahat dolayısıyla idarî yaptırım ve bu bağlamda idarî para cezası uygulanabileceği kabul edilmiştir. Yeni Türk Ceza Kanununun sisteminde tüzel kişi hakkında suç dolayısıyla ceza yaptırımı uygulanamaz. Buna karşılık, idarî para cezasının niteliği ve amacının farklılığı dolayısıyla, bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenen kabahat nedeniyle bu tüzel kişiye de idarî para cezası verilebilecektir.”* şeklinde ifade ederek açıkça belirtmiştir. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss840m.htm> (Erişim Tarihi:29.10.2015).

⁹⁵ Bu hususta Donay, kabahatlerin hafif suçlar olduğunu ve suçlar açısından kabul edilen suçta bireysellik kuralının ilgili kabahat açısından da geçerli olması gerektiğini ifade etmiştir. **Donay**, s. 138.

gerçek kişinin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır⁹⁶ 97. Söz gelimi, şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunan bir kişiye ilk fırka kapsamında yaptırım uygulanırken, onun yaptığı açıklamaları haber verme sınırını aşarak yayımlayan basın veya yayın organı hakkında dördüncü fıkra kapsamında idari para cezasına hükmedilecektir.

Basın ve yayın organının sahibinin gerçek kişi olması durumunda da yukarıda açıklamaya çalıştığımız hususlar bir değişiklik göstermeyecektir. Kabahatler Kanunun 8. maddesinin 2. fıkrası “*Gerçek kişiye ait bir işte çalışan kişinin bu faaliyeti çerçevesinde işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı, iş sahibi kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir*” hükmü ile bu hususu açıkça düzenlemiştir.

Tüm bunların sonucunda, 22. maddenin 4. fıkrasında düzenlenen kabahat açısından her ne kadar tüzel kişiler fail olamasalar da genel kanun olan Kabahatler Kanunun düzenlemeleri uyarınca haklarında idari para cezalarına hükmedilebilecektir⁹⁸.

C. Kabahatin “Hukuka Uygunluğu” Sorunu

6222 sayılı Kanunun 22. maddesinin son fıkrasında basın ve yayın organlarının, sporda şiddete neden olabilecek açıklamaları haber verme sınırlarını aşarak yayınlamaları halinde yüzbin Türk Lirası ile beşyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezasına hükmedileceği, bunun yanı sıra firkada fiillerin tekrar tekrar yayınlanması durumunda haber verme sınırlarının aşılmış sayılacağı düzenlenmiştir. Kanunkoyucu, ilgili kabahat açısından fiilin hangi halde hukuka aykırı sayılacağını özel olarak göstermiş ve fiillerin tekrar tekrar yayınlanması durumunda artık haber verme ve eleştiri hakkının hukuka uygunluk sebebi sayılamayacağını belirtmiştir.

⁹⁶ Kabahatler Kanunun 8. maddesinin gerekçesinde ilgili durum şu şekilde; “*Tüzel kişi hakkında idarî yaptırım uygulanabilmesi, organ veya temsilci sıfatıyla tüzel kişi adına hareket eden ya da tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde istihdam edilen kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanmasına engel teşkil etmez. Bu durumda tüzel kişi ile gerçek kişilere verilen idarî para cezasının tahsili açısından müteselsil sorumluluk da kabul edilemez. İdarî para cezası, bir ceza hukuku yaptırımı niteliği taşımamakla birlikte; bir kamu hukuku yaptırımı olması dolayısıyla ve uygulanmasıyla güdülen amacın gerçekleşebilmesi için ancak hakkında uygulanan kişi üzerinde etkili olabilmelidir.*” açıklanmıştır. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss840m.htm> (Erişim Tarihi:29.10.2015).

⁹⁷ **KARABULUT, Mustafa**, İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi, Ankara, 2008, s. 151. **Akbulut**, s. 354.

⁹⁸ Bu konuda *Donay*, kabahatlerin küçük suçlar olduğu ve daha hafif ihlalleri düzenlendiğini belirtmiş ve kabahat eylemlerinin suç olarak kabulü karşısında suçta ve cezada bireysellik ilkesi gereği tüzel kişiyi başkasının eyleminden sorumlu tutmayı yerinde bulmamıştır. *Donay*, s. 138; Aynı yönde, *Gülşen*, s. 91.

Kabahatler Kanunun 12. maddesinde; Türk Ceza Kanunda yer alan hukuka uygunluk nedenlerinin kabahatler açısından da geçerli olacağı düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununun 26. maddesinde ise hakkını kullanan kimseye ceza verilmeyeceği öngörülmüştür⁹⁹. Haber verme hakkı da hakkın kullanılmasının bir görünümü şeklindedir. Anayasanın 28. maddesinde “*Basın Özgürlüğü*” başlığı altında ilk madde basının sansür edilemeyeceği ifade edilmiş; ancak ikinci ve üçüncü maddelerde basın özgürlüğünün sınırlanabileceği haller gösterilmiştir. Doktrinde ve Yargıtay kararlarında ise haber verme hakkının, hukuka uygunluk sebebi sayılabilmesi için; haberin gerçek ve güncel olması, kamuyu ilgilendirmesi ve olay ile verilen haber arasında nedensellik bağının bulunması gerektiği belirtilmiştir^{100 101}.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamaların basın ve yayın organları tarafından yayınlanması kabahati açısından, kanunkoyucu yukarıda sayılan şartların yanı sıra bir de verilen haberin tekrar tekrar yayınlanması durumunda haber verme hakkının sınırının aşılabileceğini belirtmiştir. Ancak, bu tekrarların hangi aralıklarla yapılması gerektiği firkada yer almadığı gibi verilen haberin bir kez yayınlanması durumunda ilgili kabahatin oluşup oluşmayacağı sorunu uygulamada ciddi sıkıntılar yaratabilecektir¹⁰². İlgili kabahatin sırf hareket kabahati olarak düzenlenmesi karşısında şiddete neden olabilecek açıklamaların bir kere yayınlanması ile şiddet olayları meydana gelmese bile söz konusu kabahatin oluştuğunu sonucu çıkarılabilir. Buna karşılık, kanunkoyucu haber verme hakkı ve basın özgürlüğünü korumak gayesiyle ilgili fıkra özel bir hukuka uygunluk nedeni öngördüğünden (tekrar tekrar yayınlanması) sporda şiddete neden olabilecek tarzda açıklamaların haber verme hakkı kapsamında bir kez yayınlanması durumunda artık ilgili kabahatin oluştuğundan kanımızca bahsedilemeyecektir.

⁹⁹ Centel/ Zafer/ Çakmut, s. 328.

¹⁰⁰ Centel/ Zafer/ Çakmut, s. 337 vd.; Ayrıca bkz. DOĞAN, P. Bahar, “Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı”, Ankara Barosu Dergisi, S. 4, 2014, s. 486.

¹⁰¹ “Basının haber verme hakkı, gerçeklik, güncellik, kamu yararı, toplumsal ilgi, konu ile ifade arasında düşünsel bağlılık temel kuralları ile sınırlıdır. Yayınlanmasında kamu yararı bulunan gerçek ve güncel haberin ya da eleştirinin öze biçim arasında denge kurularak verilmesi durumunda hukuka aykırılık ortadan kalkmış ve basın sorumluluktan kurtulmuş olur.” YHGK., E. 2002/4-115, K. 2012/151, T. 06.03.2002, <http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=40400> (Erişim Tarihi: 28.10.2015). Ayrıca bkz. HGK T. 03.06.2009, E. 2009/4-151, K. 2009/241; HGK T. 06.05.2009, E. 2009/4-100, K. 2009/103; 4. HD. T. 28.11.2005, E. 2005/13175, K. 2005/12768 (kararlar için bkz. Doğan, s. 488).

¹⁰² Donay bu konuda fıkra yer alan ifadeyi şu şekilde eleştirmiştir: “... bir fikrin birden fazla yayınlanmasının eleştiri sınırının aşılması ile bir ilgisi yoktur. Bir düşüncede ya sınır aşılmıştır ya da aşılmamıştır. Bunun tekrar tekrar ve ne zaman süreci içinde olduğu belli olmadan sınırı aştığını söylemek hukukun genel kurallarına ve özellikle hukuka uygunluk nedenlerine vakıf olmaktan yatkındır.” Donay, s. 137.

Bununla beraber şiddete neden olabilecek açıklamaların tekrar tekrar yayımlanması neticesinde Kabahatler Kanunu m. 15/2 hükmünün dikkate alınıp alınmayacağı sorunu hakkında ise yine kanımızca artık bu özel düzenlemeden ötürü yayımlanan açıklamaların her birinden ayrı ayrı değil tekrarın sona erdiği andan itibaren idari para cezasına hükmedilmesi gerekmektedir. Örneğin; (A) gazetesi sporda şiddete neden olabilecek açıklamaları üç gün boyunca manşetten duyurması durumunda ilgili kabahat uyarınca haber verme sınırlarının aşıldığı kabul edilecek ve hakkında tek bir idari para cezasına hükmedilecektir. Bu husus dahi söz konusu kabahati yapısına aykırı olarak kesintisiz işlenebilen kabahate yaklaştırmaları sebebiyle ilgili düzenlemenin ne kadar hatalı olduğunu ortaya koymaktadır.

Bunun yanı sıra, basın ve yayın organların dizi halinde çıkan ve birbirinin devamı olarak görülen haberler, yazı dizileri gibi durumlarda artık açıklamaların tekrar tekrar yayımlandığından bahsedilebilecek midir? Kanaatimizce artık bu durumda ilgili fıkranın amacı da göz önünde bulundurularak yayımlanan açıklamaların da mahiyetine göre karar verilmeli ve devam eden haberler haber verme hürriyeti kapsamında yorumlanmalıdır. Bununla beraber aynı haber dizisinin tekrar tekrar yayımlanması durumunda yine haber verme hakkının sınırı aşılmış sayılmalıdır.

Tüm bu sebeplerle fıkranın yeniden revize edilip uygulamada karışıklıklara neden olabilecek; *“Birinci fıkra kapsamına giren fillerin tekrar tekrar yayımlanması halinde, haber verme hakkının sınırları aşılmış kabul edilir”* cümlesinin fıkradan çıkarılması ve ilgili kabahatin yapısına uygun olarak (sırf hareket kabahati) yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

SONUÇ

Çalışmada, 6222 sayılı *“Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun”* un 22. maddesinde yer alan sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahati kabahatler genel teorisi çerçevesinde ele alınmış ve maddenin son fıkrasında yer alan kabahat açısından da bazı tartışmalı noktaların üzerinde durulmuştur.

Sporda şiddete neden olabilecek açıklamalarda bulunma kabahatinin birkaç noktada TCK’da düzenlenen *“suç işlemeye tahrik”* suçundan ayrıldığı ifade etmeliyiz. Şöyle ki, öncelikle suç işlemeye tahrikte belirli kişilerin bir suçu işlemeye yönelik kışkırtılması veya o suçu işlemeye yönlendirilmesi mevcut iken söz konusu kabahat açısından belli bir suça yönlendirme değil ancak sporda şiddete neden olabilme potansiyeli olan açıklamalara yer veril-

mesi mevcuttur. Bundan dolayı sporda da kişilerin belli bir suça yönlendirilmesi veya kışkırtılması durumunda artık ilgili kabahatten değil suç işlemeye tahrik suçundan bahsedilecektir. Bu durum kabahatin düzenlendiği fıkra kabahatin konusu açıklamaların bir suç oluşturmadığı takdirde ibaresi ile ayrıca belirtilmiştir. Yapılan açıklamaların hem ilgili kabahati hem de Türk Ceza Kanununda yer alan suçlardan birini (örneğin; tehdit, hakaret, suç işlemeye tahrik) oluşturması durumunda Kabahatler Kanunun 15. maddesinin 3. fıkrası uyarınca yalnızca suçtan dolayı yaptırım uygulanabilecektir.

Şiddete neden olabilecek açıklamalar ifadesi ise uygulamada karışıklığa neden olabilecek bir ibaredir. Bunun nedeni bir açıklamanın şiddeti teşvik unsurları içermesine rağmen bir suç kapsamında kalmamasının oldukça zor olmasıdır. Bundan dolayı kabahatin uygulanabilirliği oldukça kısıtlıdır. Bunun yanı sıra; sporcuların, antrenörlerin veya spor kulübü yöneticilerinin yaptığı kışkırtıcı, karşı tarafa üstünlük kurmaya çalışan veya tahrik eden açıklamaların ise sporun doğasından kaynaklanan rekabet unsurunun bir parçası olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Keza, yapılan açıklamaların hakkın kullanılmasının bir görünümü şeklinde ortaya çıkan ifade özgürlüğü ve onun bir uzantısı olan basın ve haber verme özgürlüğü kapsamında kalması durumunda söz konusu kabahat hukuka uygunluk nedeninin bulunması dolayısıyla oluşmayacaktır.

22. maddenin çok tartışılan son fıkrasında ise şiddete neden olabilecek açıklamaları haber verme ve eleştiri hakkının sınırlarını aşarak yayınlanması kabahati düzenlenmiş ve bu tarz yayınlarda bulunulması durumunda basın ve yayın organının sahibi hakkında idari para cezasına hükmedileceği öngörülmüştür. Öncelikle spor hemen herkesi ilgilendiren toplumsal bir olaydır ve ülkemizde de spor medyası her geçen gün yayılmakta ve güçlenmektedir. Bundan dolayı spor açısından önemli kişilerin açıklamalarının spor medyasında yayınlanması kaçınılmazdır. Bu durumda haber verme hakkı bir hukuka uygunluk nedeni teşkil edecektir.

Fıkranın devamında yer alan cümlede ilgili açıklamaların tekrar tekrar yayınlanması durumunda haber verme hakkının ihlal edileceği öngörülmüştür. Bu cümle ise uygulamada karışıklıklara neden olabilecek türde kaleme alınmıştır. Şiddete neden olabilecek açıklamaların yayınlanması kabahati de sırf hareket kabahatidir, dolayısıyla şiddet olaylarının gerçekleşmesine gerek olmaksızın açıklamaların yayınlanması ile kabahat oluşacaktır. Ayrıca kanunkoyucunun amacı şiddete içerikli açıklamaların spor ile ilgilenen kitlelere ulaşmasını önlemektir. Bundan dolayı ilgili yayının tekrar tekrar yayınlanması

kabahat açısından bir anlam ifade etmeyecektir. Kaldı ki, fıkranın lafzından tekrarların hangi aralıklarla yapılacağı belirtilmediğinden uygulamada bir takım karışıklıklar yaşanacağı kuşkusuzdur. Bu karışıklıklara örnek olarak; şiddet içeren açıklamaların tekrar tekrar yayınlanmaması durumunda ilgili kabahat oluşmayacak mıdır? veya yapılan tekrarların gün aşırı olması durumunda haberin güncel olması hukuka uygunluk nedeni teşkil etmeyecek midir? Bu soruların cevabı ilgili fıkranın uygulamada yorumlanması ile ortaya çıkacaktır. Ancak fıkranın mevcut hali dikkate alındığında her ne kadar ilgili kabahat sırf hareket kabahati de olsa şiddeti teşvik eden açıklamaların bir kez yayınlanması durumunda kabahatin oluştuğundan bahsedilmeyecektir. Gerek lafzi yorumla gereke fıkranın amacıyla ulaştığımız bu sonuç dahi bizi hukuk tekniği açısından hatalı sonuçlara götürdüğünü itiraf etmek gerekir, bundan dolayı fıkradaki ‘*tekrar tekrar yayınlanma*’ ölçütü getiren son cümle yukarıda da belirttiğimiz sorunları beraberinde getirmesinden ötürü kaldırılmalı ve kabahatin yapısına uygun bir şekilde ilgili fıkra yeniden düzenlenmelidir.

Bunun yanı sıra yine son fıkrada basın ve yayın organlarının sahipleri hakkında idari para cezası uygulanması suçta bireysellik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülse de, kabahatlerin suçlardan birçok genel ilke açısından ayrılması ve Kabahatler Kanunun 8. maddesinin düzenlenmesi de göz önüne alındığında bu görüşün yerinde olmadığı kanaatini taşımaktayız.

Sonuç olarak, sporda düzenin sağlanması ve şiddetin önüne geçilmesi için önemli bir nitelik taşıyan bu maddenin her ne kadar uygulanmasında birçok güçlük bulunmasına karşın çalışmada değinilen hususlar dikkate alındığında kabahatler açısından çokça ön plana çıkmayan caydırıcılık amacına hizmet edebileceği de unutulmamalıdır.

♦ ♦ ♦ ♦

KAYNAKÇA

AKBULUT, Berrin, Türk Ceza Kanunu ile Kabahatler Kanunu Genel Hükümlerinin Yaptırım Hükümleri Dışında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Ankara, 2014.

AKTAŞ, Batuhan, “Kabahatler Kanunu’nda Düzenlenen Kast, Taksir Ve Hata Halleri Üzerine Bir İnceleme”, Terazi Hukuk Dergisi, Sayı: 105, Mayıs, 2015.

ARTUK, E. Mehmet/ GÖKCEN, Ahmet/ YENİDÜNYA, A. Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 9. Bası, Ankara, 2015.

ASLAN, M. Yasin, “Türk Hukukunda Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu”, An-

kara Barosu Dergisi, Yıl: 68, Sayı: 2010/2. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2010-2/2010-2-aslan.pdf> (Erişim Tarihi: 23.06.2015).

CENTEL, Nur/ ZAFER, Hamide/ ÇAKMUT, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 7. Bası, İstanbul, 2011.

DONAY, Süheyl, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi ve Şike ve Teşvik Primi, 2. Ve Güncellenmiş Bası, İstanbul, 2012.

DOĞAN, P. Bahar, “Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı”, Ankara Barosu Dergisi, S. 4, 2014.

DÖNMEZER, Sulhi/ ERMAN, Sahir, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım Cilt I, 14. Bası, İstanbul, 1997.

ERKİNER, Kısmet, “Türkiye’de Spor Hukukunun Oluşumu”, İstanbul Barosu Dergisi-Spor Hukuku Özel Sayısı, Mayıs, 2007. <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf> (Erişim Tarihi: 23.04.2105).

GÜLŞEN, Recep, Spor Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Bası, Ankara, 2013.

İPEKÇİOĞLU, A. Pervin, Türk Ceza Hukukunda Suça Teşebbüs, Ankara, 2009.

KANGAL, Zeynel, Kabahatler Hukuku, 1. Bası, İstanbul, 2011.

KARANFİL, Celalettin, “6222 Sayılı Kanundan Kaynaklanan Suçların Soruşturulması Usulü İle Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması Ve Müsabaka Düzeninin Bozulması, Spor Alanlarına Usulsüz Seyirci Girmesi Suçları” Av. Kısmet ERKİNER’e Armağanı Spor Hukuku Yazıları, İstanbul Barosu Yayınları, Ekim, 2014.

KARABULUT, Mustafa, İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi, Ankara, 2008.

KIRAÇ, Erkan, “Futbolda Şiddet ve Çıkış Yolları Üzerine Bir Deneme”, Spor Hukuku Enstitüsü, <http://www.sporhukuku.org/makaleler/103-futbolda-id-det-ve-ck-yollar-uezerine-bir-deneme-averkan-krac.html> (Erişim Tarihi: 26.10.2015).

KOCA, Mahmut/ ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2008.

KOCA, Mahmut, “6222 Sayılı Kanunda Düzenlenen Suçlar ve Kabahatler”, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Kolokyum Kitabı) Editör-

ler: Cumhur Şahin, İzzet Özgenç, İlhan Üzülmmez, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku ve Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), Ankara, 2012.

KÖSE, Alpay, “Sporda Şiddetin Nedenleri Ve Çözüm Önerileri”, Spor Hukuku Enstitüsü, http://www.sporhukuku.org/dosyalar/makale_sporda_siddet2.pdf (Erişim Tarihi: 24.10.2015).

KUBAT, A. Ahmet, Suçlar ve Kabahatler- Cumhuriyet Başsavcılığınca Suçların ve Kabahatlerin Soruşturulması”, Ankara, 2010.

MAHMUTOĞLU, F. Selami, Kabahatleri Suç Olmaktan Çıkarma Eğilimi ve Düzene Aykırılıklar Hukuku, İstanbul, 1995.

MEMİŞ, Pınar, Spor Faaliyetlerden Doğan Ceza Sorumluluğu (Doktora Tezi), İstanbul, 2010.

ÖZBEY, Özcan, Avrupa İnsan Sözleşmesi Işığında İfade Özgürlüğü Kısıtlamaları, TBB Dergisi, Sayı:106, 2013

ÖZEN, Mustafa, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, Ankara, 2013.

ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 4. Bası, Ankara, 2009.

ÖZTEK, Selçuk, “Devlet ve Sportif Faaliyet”, Av. Kısmet ERKİNER’e Armağanı Spor Hukuku Yazıları, İstanbul Barosu Yayınları, Ekim, 2014.

ÖZTÜRK, Bahri, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Çare Olarak Seyirden Yasaklama”, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Kolektyum Kitabı) Editörler: Cumhur Şahin, İzzet Özgenç, İlhan Üzülmmez, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku ve Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), Ankara, 2012.

ÖZTÜRK, Yavuz, Uzlaşmalı Müsabaka, Şike ve Teşvik Primi, Ankara, 2012.

PAMUK, Gülfem, Türk ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Mağdurun Makam Olarak Yeri, İstanbul, 2012.

PAMUK, Gülfem, “Gürültü Kabahati”, Feridun YENİSEY’e Armağan, Cilt 1, İstanbul, 2014.

SCHILD, Wolfgang, (Çeviri: Hakan HAKERİ), “Antrenörün, Sporunun ve Seyircinin Cezai Sorumluluğu”, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuk Serisi-Spor ve Ceza Hukuku (Editörler: Kayıhan İÇEL, Yener ÜNVER), Ankara, 2004.

ŞEN, Ersan, “Kabahatler Kanunun Ceza Muhakemesi Kanunu İle İlişkisi” CHD, Y. 5, S. 12, Nisan, 2010.

TANÖR, Bülent/ YÜZBAŞIOĞLU, Necmi, 1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku, İstanbul, 2009.

TANÖR, Bülent, Siyasi Düşünce Hürriyeti ve 1961 Türk Anayasası, İstanbul, 1969.

ÜÇİŞİK, Fehim, Spor Hukuku, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2011.

ÜZÜLMEZ, İlhan, 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Suçların ve Kabahatlerin İctimai, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu, (Kolokyum Kitabı) Editörler: Cumhur Şahin, İzzet Özgenç, İlhan Üzülmöz, Gazi Üniversitesi Türk Ceza Hukuku ve Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRK-CE-MER), Ankara, 2012.

YAŞAR, Yusuf, “6222 s. Kanun’un 18’inci Maddesinde Yer Alan “Seyirden Yasaklanma” ile “Seyirden Yasaklama” Tedbirleri”, MÜHF – HAD, C. 19, S: 1, 2013.

YURTCAN, Erdener, Sporda Şiddetin Düzensizliğin Önlenmesi Kanunu ve Yorumu, İstanbul, 2006.

ZAFER, Hamide, “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Yönelik Bir Çare Olarak Seyirden Yasaklama”, TAAD, Yıl:5, Sayı:19, 2014.

ZAFER, Hamide/ PAMUK, Gülfem/ ÇAKIR, Kerim, Gerekçeli – Açıklamalı – İçtihatlı Kabahatler Kanunu, İstanbul, 2014.

ZAFER, Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler (TCK m. 1-75), 3. Bası, İstanbul, 2013.

İnternet Kaynakları

<http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss646.pdf> (Erişim Tarihi: 23.04.2105).

<http://www.dunya.com/spor/sosyal-medyaya-sporda-siddet-ayari-243227h.htm> (Erişim Tarihi: 03.05.2015).

<http://www.hurriyet.com.tr/spor/futbol/27493958.asp> (Erişim Tarihi: 03.05.2015).

<http://www.milliyet.com.tr/cakar-a-seyirden-men---1990588-skorerhaber/> (Erişim Tarihi: 03.05.2015).

<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss840m.htm> (Erişim Tarihi: 05.05.2015).

<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss840m.htm> (Erişim Tarihi: 05.05.2015).

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-9.htm> (Erişim Tarihi: 07.05.2015).

<http://www.turkhukuk sitesi.com/showthread.php?t=40400> (Erişim Tarihi: 28.10.2015).

https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/denetim/spor/belgeler/Seyircilerin_Spor_Karsilasmalarindaki_cok_tarafli_Avrupa_Konvansiyonu.pdf (Erişim Tarihi: 23.04.2015).